

بەسە ھاڤیەکی لە ستۆنەکی ھاڤەجەس

PDF4Kurd

Saeed 03

بەسە ھاڤیەکی لە ستۆنەکی ھاڤەجەس

Roman

بەسەرھاتتیک لە ستۆنگ ھەنجس
رۆمان
نووسینی سەر بەست خەسرەو عارف
2008

ISBN

مافی کۆپیکردن و لەچاپدان بەی پرس و بریاری نووسەر ئیپرسینەوێ دادگایی لەسەرە

پەییوەندی sari-ari@online.no

تەلەفۆن 004733048041

مۆبایل 46433863

❖ بەشى يەكەم

شەوئىكى گەلئىك ساردوو تەمىين بوو... دلئىر بۆكانى لە دەرهوئى كەنارىكى چەپەرى لەندەندا؛ خۆى و تەنها پەيامئىكى مەزن و مئىروولەيەك. لە تەنگەبەرىكى دوور دەستدا؛ لە كەشتىيەكى تىژرەوى لەنگەر گرتوو؛ لە كەنارىكى رۆژئاوای باشووردا دايانبەزىنرا. هەلبەتە خۆى دۇنيا نەبوو لەوراىستىيە، ئايا ئەوجىگەيە كەنارىكە يان دورگەيەكە لئى دابەزى! قاچاخچىيەكەن ووتيان: دەستووبرد كە تا كەس پىمان نەزانئىت. بەبئى ئەوئى بزائىت لەكوئىيە لەكەشتىيەكە دابەزى و رىگەى گرتە بەر. چوونكە پەيامئىكى زۆر تاييەتى بۆ گەلى ئىنگلئىز پىيەو نىازى بوو مەلىكەخاتوو ئىلئىزابىت بىيئىت و ئەو پەيامە تەنها و تەنها بەو بگەيەئىت. جا پەيامەكە چىيە، كەس نازائىت، چوونكە گرىئى دلى خۆى بۆ كەس نەكردبوو. كەس هىچى دەربارەى ئەو تاكە پەيامە نەدەزانئى.

دووى دووسئى رۆژ پىادەرەوى... ئىوارەيەكى تەمىين وتارىك كە جگە لە هەنگاوئىك دوان سىان، هىچى ترى نەدەبىيئى. تەنها دەيوئىست بگاتە جىگەيەك، نزيكترىن جىگە لە شارى لەندەن. بەلام لە دووى سئى شەوو سئى رۆژ كوختىكى لە دوورەو لەتەما بىيئى؛ دلئىر بۆكانى كە لە يۆنانەو بەقاچاخ هئىنرابوو بۆ ئىنگلئىتەر؛ پارەى دوو دانە سالى هەماليئى دابوو بە چەتە دەرياوانەكان تا بىگەيەننە ئىنگلئىتەر. پەيامەكەى بگەيەئىت. لەو رۆژەو بەو كەناراندە ونبووانە دەگەر. هئىشتا كەسى تووش نەهاتبوو، گەرچى بەنىازى خۆى هاتبوو بۆ ئىنگلئىتەر و نىازى بوو بگاتە شارى لەندەن. بەلام دانىشتن نەيدەگەياندە پايتهخت. بۆيە بە پئى بەرىكەوت. تا لە چنگى مەرگ دەربازى بئىت. سئى شەوو سئى رۆژ لە كرىوهدا بەرىوە بوو، تا مالىك بىيئىت و داوای يارىدە بكات! چوونكە برسئىتى برسئىتى لەبەر برىبوو. سەرماش ناخى دەتەزانئى.

كەنار دەرياچەكە لەناو چرىي تەم و مزدا، لەو شەوهدا وەك هەورىكى زەردى ئەستەم رۆشن دياربوو... سئىيەم شەوو رۆژبوو كە دلئىر خۆى لە پالتوكەى پەستابوو و بەشەكەتى بەدووى مالىكدا؛ يان كەسئىكدا دەگەر! خەرىك بوو بىيئىت بە شەختە. گيانى خەرىك بوو بىيئىت بە چلوورە... وەك شەقشەقەى دەستى ساوا هەلدەلەرزى... برسئىتى بوو، بۆ چوار رۆژ دەچوو نانى نەخواردبوو!

سال، سالی 1990 ریکهوتی بیستوپینجهمی مانگی زستانی ریهندان بوو. ئەنجام گه‌یشتە بەر دەرگای کوختیکی تاریک. دنیایی بزە خستە سەر لێو، تیگه‌یی بەهه‌له‌دا نه‌چوو. کوختیک که له‌دوور هوه بینووی... که تهنه‌ا مأل بوو له‌و دوورگه‌یه‌دا که ئەو وایدەزانی له‌ شاری له‌ندن دایه، به‌لام به‌ دهیان کیلومتر دور!

مأل کوختیکی بچکوله‌ی جوان و دیرین به‌ رووکەش له‌سەر دیکۆری که‌نیه‌و مزگه‌وت، هه‌روه‌ها شێوازی رۆکۆکی تیا به‌دی ده‌کرا، به‌لام جیگه‌یه‌کی تا بلێی شووم. ده‌توانم بلێم کوختیکی بچکۆلانه له‌سەر گردیک که له‌چوارده‌وریدا دارستانیک ئەو کوخته‌یان هه‌شار دابوو، که‌س ئەوێی په‌ی پێ نه‌ده‌برد! بگه‌ره نامبه‌ریش ئەوێ شارەزا نه‌بوو.

مه‌رگ ده‌ستی له‌ ئیخه‌ی دلیربۆکانی به‌ردا کاتیک گه‌یشتە بەر دەرگای کوخته‌ تاریکه‌که. تهنه‌ا به‌ تاریکیدا له‌و دوور هوه توانیی له‌ ژیر رۆشنایی مانگه‌ شه‌وی ته‌م ته‌نیوودا ئەو کوخته‌ بیبینیت. وه‌ک ئەوه‌ی به‌ گه‌یشتنه‌ ئەوێ؛ خۆی له‌ ده‌ستی مه‌رگ قوتار کردبیت... له‌به‌ر ده‌می کوخته‌ بی رووناکیه‌که‌دا چیچکان دانیشت.

کات له‌ نیوه‌ی شه‌و لایدابوو. شوین کوختیکی کۆن بوو، له‌ ده‌روه‌ی شاری له‌ندن... له‌ویدا که‌ دیر زه‌مانیک ئافه‌ته‌ سیحرباز مه‌کان له‌ شه‌وی له‌دایکبوونی مه‌سیحدا ئاهه‌نگی شادییان ده‌گیروا له‌گه‌ل گیانی دارستان و بابه‌نوێلدا قوشمه‌یان ده‌کرد. هه‌ر له‌و جیگه‌یه‌شدا ده‌یان ئافه‌رتی پیرۆزیان سووتاندبوو به‌ ناوی ئایینه‌وه. به‌لام ئەو ده‌باره‌ی ئەو جیگه‌یه‌ هه‌چی نه‌ده‌زانی، چوونکه‌ بیری له‌ له‌شی ته‌زیووتر و سرت‌ر بوو.

مێرووله‌یه‌کیش که‌ سێهه‌م رۆژ بوو له‌ ده‌وری ده‌گه‌راو به‌ گیرفان و ئەملاولای له‌شیدا بۆ ورده‌ نان هه‌ر خنه‌ی ده‌هات و هه‌چی له‌و بۆ هه‌له‌ده‌که‌رینرا! هه‌موو گیرفانه‌کانی پانتۆل و پالتۆکه‌ی گه‌رابوو و به‌ هه‌موو گیانیدا هه‌له‌ز نابوو! که‌چی یه‌ک پارچه‌ ئاردی له‌ هه‌موو گیرفانه‌کانیدا هه‌له‌که‌راندبوو تا بیکاته‌ قوت و برسیتی بره‌وتیه‌وه. بۆیه‌ دلیربۆکانی ناچارانه‌ مێرووله‌که‌ی له‌ناو مشتیدا هه‌له‌گرتبوو و جار ناچار هه‌ناسه‌یه‌کی نیمچه‌ گه‌رمی به‌سه‌ردا ده‌کرد تا ره‌ق نه‌بیتیه‌وه. مانگه‌ شه‌ویکی پر بوو، واته‌ مانگ پر بوو، گورگ ده‌یلووران، گوێی لێ بوو، ده‌ترسا. تهنه‌ا خۆزگه‌ی ئەوه‌ بوو که‌ خاوه‌ن مأل له‌مال بیت و ده‌رگیان لێ بکاته‌وه. سه‌رته‌ا وایزانی خاوه‌نمأل له‌ ماله‌ و به‌لام نووستوو! به‌لام پاش چه‌ندجاریک له‌ده‌رگا دان؛ که‌س نه‌هات ده‌رگا که‌ بکاته‌وه؛ دنیایا بوو که‌ که‌س له‌مال نییه‌. به‌ر له‌وه‌ی له‌سه‌ر ئەژنۆکانی دانیشیت، جاریکی تریش له‌ده‌رگای دایه‌وه. دلیربۆکانی سوآکه‌ر نییه‌ به‌هه‌له‌دا نه‌چن. ئەو کوردیکه‌ و په‌یامیکی مه‌زن و گرنگی بۆ گه‌لی ئینگلیز بێیه‌.

❖ بەشى دووهم

له ژوروهوى كوختهكهدا ئافرەتتیک كه بهتهنها دهژيا ! له ترساندا كۆى چراكانى مالهكهى كوژاندبووهوه، چونكه گوايه پۆليس تهلهفونيان بۆى كرىوو كه مرقۆتیک بهرهو مالى خانم دانيالا دهچیت. پۆليس پیناسهیهكى پیاویکی گهرۆکیان دابوو به خانم دانیالا. تا نهترسیت و نهگهریش هز بکات دهرگای لی بکاتهوه!

چونكه دلیر گهرۆک بوو، بۆ پینچ سال دهچوو تهقهلاى نهوهى دهدا بگاته وولاتى ئینگلتیره و ههر سنوورداشى تورکیاو یۆنان دهکرایهوهو ههمیشه ویل بوو! ههموو شارو شارۆچکه و ریگا تاریک و روشنهکانى نهوروپا به پى گهرابوو. وهک گهرۆکیکی خیرمهند پۆلیسى نهنتهر ناسیونال بهدوايهوه بوون، دووراودوور ناگیان لیى بوو. چونكه دهیانزانی پهيامیکی پییه. بهلام نهو باکی نهبوو، چونكه نهجام به پیى خواستی پۆلیسى نهنتهر ناسیونال و به بهلمیکی پۆلیسیکی نهینی نهویان گهیااندبووه کهنارەکانى دهرهوهى لهندهن. بهلام نهو ناگای لهو بهزمه نهبوو. بگره ههر هیچی لهو بارهیهوه نهدهزانی. کوردگۆتهنى میش میوانى نهبوو. چونكه نامانجی تهنها گهیشتن بوو به مهلیکه خانمی مهملهکهتى ئینگلیز!

دانیالا خانم لهمال بوو، بهلام کوونه مشکى لی بووبوو به قهیسهرى و دهرسا؛ لهترساندا هیندهى چنگیکی مابوووه... خۆى خزاندهبووه ناو کانتۆریکی بچکولهوه له کهلهگیی كوختهكهدا. ههناسهى لهخۆى بریبوو دهرسا. لهچی؟ له پیاویکی خواناس و کۆچهرى شهرقى! له خواناسیکی دلنهرم و وون بهدواى ئامانجیکی تاییهت و نهینیدا. سوفیهیکی ریگای تهریقهتیکی تاییهت. چونكه کاتیک كه له پلهى زانستی لاهووتدا گهیشته قوناغی عیرفان؛ لهئاین تهکیهوهو بریاری دا تا پهيامهکانى نهگهیهنیت باوهر بههیچ ئایینیک نهکات. تهریقهتى نهو باوهریکی مهزن و پیروز بوو. مهبهستم له پالاهوانهکهمه. دلیر بۆکانى. نهو باوهرەکانى له گووماندا راگرتبوو. چونكه میلهتهکهى بووبوون به سووتووی جهنگ، جهنگیکی میژوویى و نهیدهتوانی باوهر بکات؛ كه نهو ههموو نههامهتى و دهر دو ئازارانهى به میلهتهى کورد دهگات؛ به ویست و مهیلی خواوهند نهجام

دهدرين. بويه مهيلي له خویندن تهری، چونکه هزی نهدکرد خوی بهو باوهره نهخوشه قایل بکات که شهر ویستهکانی خواوندی تیايه. بهلام ناینهکان پهروردهیهکی گیانی مهزن و سامانیکي بهپیتیان لهودا بنیاتنابوو.

بهلام هینده ماندوو بوو، گوئی - لهتاو قورره ی سک - له هیچی تر نهبوو. بهلام له ژوروهوی مالکهدا؛ خانم دانیالا خوی لهناو کانتورکهدا سی قهدکردبوو و نهک لهسهرما و لهبرساندا، بهلکوو له ترساندا... دوو سی حبی هیورکهروهشی قوت دابوو، لهگل دوو گولاجی قالیومدا تا خوی لی بکهویت. ترس یارییان به گیانی نهو دهکرد. چونکه نهو ژن و بارمه و دیلی جهلادیک بوو... جهلادیکی نهخوش، که دوايي باسیتان بو دهکه.

هموو دنیای لی بووبوو به خوین و لههر چاوتروکانیکدا زیندهخویکی سهیر و سامانکی دهی... دانیال خانم هینده نهخوش بوو، هینده له پیاو دهرسا نهپیتهوه! بويه ناهقی نهبوو... باوهری نهک به پولیسیش نهدکرد، بهلکوو وای دهرانی به دهسیسهی پولیس نهو پیاوهی بو دهنیرن تا بیکوژیت. تا بیخوات و تهعدای لیکات؛ چونکه دانیالاخانم نهخوشی دوفاقی = شیزوفرینی - لهگهلا بوو، پهرکه دهیگرت و دووچاری هیستیریا دهوو. بويه دهمانجهکشی لهمیلدا لهسهر پی بوو... پر چهک بوو به ترس و به نهخوشی...

لهبر دهرگای کوختهکهدا دلیربوکانی هلهدهلهرزی و خهریک بوو رهق دهبووه... تهماشای کزهلی میروولهکهی دهکرد... میروولهکه رووی تیکرد و فهرمووی: نهی زحمهت نهپیت چند روژی تر چاوهروانی خاوهن مال دهکهیت تا بگهریتهوهو پرسی خواردنی لی بکهیت؟ فهرمووی تا سی کاتر میری تر.

- ههسته وهژورور بکهوه، تو دز نییت و کس ناتوانیت تاوانبارت بکات به دز. چونکه تو سیهم روژه ماندوو شهکتهی. ههسته، وهژورور بکهوه، خاوهن مال لهمال نییه و مالی خوته، گهر نیاز پاکیت و تنها دهنهویت ژهمهخوراکیک بخویت، برو ژوروهو. قفلی دهرگاکه بشکینهو برو ژوروهو و خوت تیر بکه؛ تا منیش لهبرسانا نهمرم!.

دلیریش به میروولهکهی فهرموو: گولی من نهی نازداری رهشپینستی جوان، ناخر پیم نهنگیه بهی نیزن بچمه ناو مالیکی کهسیکی نهناس.

- ناخر گهر وهها نهکهی؛ نهوا ههردووکمان لهبرساندا دهرمین.

- جا بلیین چی؛ باوهر ناکهم، دلنیام خاوهنمال تاویکی تر دیتهوه.

- ئەهی ئەگەر نههاتهوه؟

- ئەگەر نههاتهوه، ئەوا ناچار دەبیین بیریکی راست بکهینهوه، بیریکی جوان له بیرمکانی بهرپزیت، ئەهی میروولهی گیان. بهلام ئەگەر حمز دهکەیت سهرپشک به؛ کئی تویهکی وردیلانه دهبینیت و حسابت بو دهکات؟ کئی دهتیینیت تا ههست به ههله بکهیت، پاشان تو به مانگیکیش هیندهی ژهمیکی من نان ناخویت، برۆ له درزی ژیر دهرگاگهوه خوت بکه به ژوورداو چیت دهویت بخۆ!

- بیگوومان به که خاوهند دهمانبینیت، جا گوناح چی گهوره تا بجووک ههر گوناحه، میرووله بین یا مرۆف، گوناوهکانی گشتمان وهک یهکه له بارهگای خاوا، ئەهی بهرپز کاک دلیر، من خۆم خهجالهتی خوی خۆم ناکهم گهر بهر لهتۆ ئەو کاره بکه.

- من دهزانم که خاوهند له ههموو گوناوهکانت خۆش دهییت.

- من له پیناوی لیخۆش بووندا یان له ترسا خواپهرستی ناکهم، بهلکوو من له پیناوی باوهری خۆمدا دهژیم، دهمهویت ههست به بوونی کهرامهتی خۆم بکه. بویه راپرسیی جهنابیشتان دهکه.

- ئەگەر تا کاتژمیریکی تر خاوهن مال نههاتهوه، ئەوا به قسهت دهکه، وهژوور دهکهوم تا لهبرس و لهسهرمادا رهق نهیبینهوه.

ئهنجام دواي تپهرینی کاژیریک، خاوهنمال نههاتهوه کهس دیار نهبوو. پاشان بهناوی هزرهتی میروولهوه فهرمووی: ئەهی فریشتهکانی دهروونم، بمبوورن؛ بهنیاز پاکی بهنیازی گهرمبوونهوهو ژهمهخۆر اکیک دهرگای ئەم مالم بو بکهنهوه. وای فهرموو و دهرگاگه کهوته سهرپشت... فریشتهیهکی کیژۆلهی چاوشین و قژ زهرد له دهروونیهوه دهرپهری و دهرگای کوختهکهی بو خسته سهر پشت و ناو کووخته بی کارهباکهی بو کردن به چراخان. پاشان فهرمووی لهوو له هزرهتی میرووله کرد تا دابنیشن و نازاد بن.

دلیر بوکانی چاویکی گیرا به ناو کوختهکهدا... ئەوهی بینی تهنها چهپهسانی تووش کرد سهری سوورما! وای وورما! چی بینی خوايه!... لهناوهراستی ژووریکی کۆنی نیمچه تهسکدا! له دهرموی شاری لهندن، لهو چهپهره رییهدا، مالی نافرتهیکی ئیرانی! تابلوی نافرتهیکی ئیرانی! تا بلیی جوان، هینده جوان بوو؛ نه بیتهوه. تابلۆکه به غهمزهی چاویکی خوماری سازادهیهکی پرچ لولی چاو پر له برژانگ و برۆی هیلال؛ وهک وینه مینیاتۆرهکانی نهقاشیی ماموستا دیرینهکانی سهردهمی ساسانی، وینه کیشرابوو؛ نا،

دهتگوت فریشتهکان گشتیان ئیلهام له جهمالی ئهوه وه و مردهگرن کاتیک که خهونهکان بو ئهوه دهچن! زور سهیر بو له لای... رهق و ووشک ههلهات. ههستی دهکرد له دهرهوهی مالهکهدا مردوووه تهنها گیانی وهژوور کهوتوو! بو کوی؟ بو خودی دهرهوهی بهههشت. چونکه له ژیانیدا جوانی وههای له هیچ وولاتیکدا بهبینیوو... جوانی فریشتهیهک له فریشتهکانی مایکلئانجلو یان کاراچایو! هیندهی لهدهست هات لهسهه ئهژنو نووچ داداو نوژییک بهدیار جوانیهوه بکات. خانم دانیالیش له کونه درزیکی جی کلپهوه که خوی دروستی کردبوو بو حالهتیکی وهها، شهژهنی له دیوی ناوهوهی کانتورهکه قفل کردبوو، بگره خودی کانتورهکه وهها بو که دهچوو سهه کهلهگیهکه... لهو درزهوه میملی و چاودییری ئهوی دهکرد، تهماشای دهکرد، لهترسا ههلهلههرزی... سهیری لیدههات، نهیدهزانی ئهوه روشناییه چیه لهناو مالهکهیدا نووری دهپرویت! چونکه ناو هولهکه بهجوریکی تر روشن بوو. چونکه دلیر هیچ سویچیکی دهست بو نهبرد تا گلۆپهکان دابگیر سینیت! پیدهچوو له دۆخیکی گیانیدا خانم دانیال کهمیک هیور بوو بیتهوه، دهنه زریکهی لی ههلهدهستا، دهنه ئهوه هینده مهتین نهبوو خوی رابگریت! چونکه گیانی هاتبووه سهه کونه لووتی بهر لهوهی دلیر بۆکانی وهژوور بکهویت! تهناهت دهنگی دهرگا کردنهوههیشی گوی لی نهبوو!

❖ بهشی سنیهم

کاتیک دلیر ئهوه تابلویهی بینی، میروولهکهی لهدهست کهوته خوارهوه! میروولهکه کهوته ناو شهکردانهکهوه... زوری نهبرد لهناو شهکردانهکهدا رهنگی سپی سپی بووهوه. به خوشیهوه فهرمووی: ها دلت خوشه؟! ههست نهکهی بو مالتیکی بیگانهه هیناویت، ئیره کوختی خانمیکی ئیرانییه. ئهوه له ئههلی فریشتهکانه و دلی پاکه. جا گهر ههز دهکهیت بگهڕی و شتییک بو خوت پهیدا بکه تا برسیتیت برهویتتهوه. بهلام دلیر گویی لههیچ نهبوو... تهنها دهستهو ئهژنو لهبهه دهمی تابلویهکی شیوه مینیاتورد؛ ناخوود ناگا نوژی دابهست و چند جاریک سههی دانهواند و سووپاسی خواوهندی کرد که ئهوه ههلهی بو رهخساندو لهو کاته ناهههموارهدا ئهوه جیهانه جوانهی نیشانی ئهوه دا!... لهبهه خوو لهخوی پرسیی: تو بلنی نهمردهم و ئهم بهههشته بچکولهیهم لهچاره نووسرابیت؟! تو بلنی هیشتا زیندوو بم؟!

بهلئى، ساغ و زیندو بوو، بهلام ئهوهى لههمموو شتتیک زیاتر ئهوى چهپهساندبوو، تابلوی ئافرهتتیکى ئیرانى بوو به دیوارهکوه که بهرامبهر دهرگاگه له تهک هۆلى پاش تهنگه بهرى رارهوهکوه دیار بوو. باوهرى نهدهکرد له راستیدا ههبيت هینده جوان بیت، چونکه له ژيانیدا سهدان تهرز، جوانی ئافرهتی ئیرانی دیبوو... دل و بیرو یاد و دهر وونی پر بوو له شیعهرکانی حافیزو سهعدی و ههزاران جوانی بی نمونهی دیبوو! له راستیدا سهردهمی لاوتیتی خوی تهنها به ئهدهبی کلاسیکیهوه بهسهر بر دبوو بهر لهوهی بیت به گهرۆک، بهلام جوانی وههای هیشتا به چاوانی نهدیووو. بویه ههستیکرد له بهههشتدایه. چونکه ههر که وهژوور كهوت، راستهوخو تهنها تابلۆکهی بینی، چونکه فریشتهکه تهنیا رۆشنایی خسته سهر وینهکهی ئهوه ئافرهته ؛ لهو ماله تاریکه چۆلهدا که بۆنیکى شوومی لیدههات، شوومیهکی دیرین.

وهک ئهوهی یهکهمجاری بیت جوانی ببینیت! برسیتى لهبیر چوهوه! تهنها دۆشداماوو دهمداچهقاو بهدیار تابلۆکهوه ووشک بوو، تا كهوته سهر نهژنۆ! خانم دانیالا له تهنگه بهرى درزیکهوه تهماشای دهکرد. وینهکه ئافرهتتیکى رهنگین پۆشبوو، له دۆخی نیوه دانیشتندا، دانیشتبوو چاوهروان ؛ له دۆخی بیرکردنهوهیهکی قوولدا... سهیری دهرهوهی چیهوهی وینهکهی دهکرد و سهری کهمیک لار کز کردبوو. تهماشای شتتیکى سهیری دهکرد، که کس نازانیت! سیمای تیکهل به رهنگی شهبهق و ئاویره، بهلام توخ، ئافرهتتیکى داپوشراو و داوین پاک، وهک فریشتهیهکی سهر ئهرز.

دلیر بۆکانی زور دلی چوو به تابلۆکهدا، بۆ یهکهمجار لهژيانیدا بریاری دا ئهگهر ئهوه ماله جیههیلئت، بهبی ئهوه تابلویه لهو ماله وهدهر ناکهویت. چونکه وهک ئهوهی سیحری لیکرابیت. لهبهر دهمی تابلۆکهدا له ههستتیکى خوشهویستی سهیردا مت بوو بوو و نوپزی دهکرد، بۆ جوانی ، بۆ تابلویهک که نهیدهزانی کئ وینهی کیشاوه، دهستکرده یان فۆتۆ، چونکه بهر لهو شهوه، ئهوه هینده سهرگهرمی جیهانی وینهو تابلۆ نهبوو. چونکه ئهوه قوتابی ئایین بوو. بهلام باوهرى تیکچوو بوو، باوهرى بهوه هینابوو که خوشهویستی بۆ مروّف تهرخان بکات، تا لهویوه به ومجد بگات. لهسهر ئهوه مامۆستاکانی ئایین تۆمهتی شیتیان خستبووه پال و له قووتانخانه ترۆیان کرد. ئهم باسهشتان له بهشهکانی داهاتوودا بۆ دهگیرمهوه. ئهوه شهوه زیاتر له کاتزمیریک بهدیار ئهوه وینهیهوه چهپهساو دام.

❖ بەشى چوارەم

بەر لەوهى ھەنگاو بەرەو دەستى چەپى ھۆلەكە ھەلھەيتت بەرەو ئاشپەزخانەكە...
كۆمەلەك كەتت بەرەو دلیريان راكيشا... فریشتەكە تیشكى پرووناكى خستە سەر
كتیبخانەكەكە بچكۆلە... سەرەنجى ئەوى بەرەو كتیبهكان كیش کرد... چووہ پيش، بینى
ھەرچى كتیبه پیرۆزەكانە لە كتیبخانەكەدايە؛ گولزارى سەعدى و خافیزو مەولەوى و
عومەر خەيام، قورئان و بايبل و كۆنقوشیوس و سارتەر و سوھراب و صادق ھیدایەت و
پەروینى ئیعتیسامى و فروغ و عارەب شەمۆ و تاگور و كتیبه فەلسەفە و دەروونناسى و
ئەدەبىيات و دەیانى تر... كاتىكى زۆرى بە پرامانەوہ بردە سەر؛ ھیندەى تر ھەپەسا.
ھیندەى تر ھەپەسا كە چاوى كەوت بەو ھەموو كتیبانە! دەستووبرد بیری سەردەمى
لاویى كەوتەوہ... بە ھەپەساوى تەماشای تابلۆكەى خانەكەى دەکردو چاوى دەگێرايەوہ
سەر كتیبهكان و خۆزگەى دەخواست كە خاوەن مأل خودى ھەمان تابلۆ و خاوەنى ئەو
ھەموو زانستە دیرینە بیت... چوونكە لەھەر پروانگە و گوشەيەكەوہ ھەستى دەکرد
تابلۆكە سەرەنجى ئەو دەدات و خۆشەويستى ئەو سەرشار دەكات... بزەكانى پروو لەو
بوون. بەلام بەدەم تەماشاوہ سەپرى كتیبهكانى دەکرد و ناوى كتیبهكانى دەپشكنى...
باوەرى نەدەھات، چوونكە دەیزانى لە دەروەى شارى لەندەندا ریگەى ھەلە کردوہ،
بەلان نەیدەزانی مالى كەسكى ئیرانى لەویدا چى دەكات! ناو مألەكە تارىك بوو، چوونكە
فریشتەكە بچكۆلانە بوو، ھەزى نەدەکرد تەواوى مألەكەى بە جارێك نیشان بدات...
چوونكە ئەوہ كارىكى سامناك بوو.

لەناكاو لە تووى یەكێك لە كتیبهكانەوہ؛ پألەوانىكى بچكۆلە دەریپەرى و سیحر ئاسا ھاتە
بەر دەمى و شاگەشكە، بە دەنگى پر لەگریان ھاواری لە دلیربۆكانى كرد: بابە، ئەوہ چى
دەكەى لیرە!؟

ئەویش بەسەر سوورماوى تەماشای سەر رەفەى كتیبخانەكەى كرد، بینى ئەوہ، زۆراب
!... ئای ئەوہ توى زۆراب گیان؟ چۆن توانیت لەداستانەكان دەرباز بیت كورم؟! ئای...

دلیر بۆكانى بەر لە زۆراب، دایە پرمەى گریان، بەر لەوهى لەپى دەستى بۆ رابخات تا
بچیتە سەر دەستى، بالای ھیندەى بالای ئەو گەشایەوہ لە ژوورەكەداو باوہشى پیدادا كرد.

یان پیکهوه باوهشیان به یهکتریدا کرد... فهرمووی: ئهوه چی دهکهی لیږه بابه؟ کی توی هیناوه بو ئهم مهلمهکهته؟ چون گهیشتیته ئیره؟

ئهویش فهرمووی: کورم ژیان گور اووه... نیستا سهردهمی روستهم و زوراب نهماوه، گهرچی نهژدههاکهکان و دیوهکان زور بوون؛ مروقهکانیش وهکوو جار ان نهماون، کورد ئاواره ی ههموو جیهان بووه، ناومان له ئیران و تووران زیاتر بهدناوتر بووه وهک له ناو میللهتانی بیگانهدا. ئهوهی راستی بیت من لهبرسا هاتوومهته ئهم مالهوه! کاتیک دلیر بوکانی وههای فهرموو؛ زوراب مووچرکه به گیانییدا بهرقئاسا تهوژمیکرد و لهههمان ئهو چاوتروکانه خهیال بزوینهدا قهبارهی وهک توزیک لهوهو پیش بچووک بووهوه!

فهرمووی: بهراسته بابه؟! تو هاتوویت له مالی خانمیکي ئیرانییدا، له لهندن بو پارچه نانیک بگهرییت؟ فهرمووی بهلی؛ من پهناهندهم کورم، خو من چیبیدی روستهمهکهی جار ان نییم... نیستا لهم ژینهدا به مروقیکی بی وولات ناسراوم.

زوراب خوی بو رانهگیرا، دایه حهشمهتی گریان و به کتیهکهدا ههنگهراو خوی خزندهوه ناو ههمان لاپهراهی که لیوهی هاته دهر.

دلیر بوکانیش دلی پر بوو، کاتیک سهرنجیکی خیرای به جیهانی فهنتازیای خویدا گیرا... فریشتهکه که بهر دهمی تابلوکه و کتیبخانهکهی بو کردبوو به چراخان لهغهمی فهرموودهکانی نیوان زوراب و دلیردا تاریک داهات و کوژایهوه... دلیرسهری بهسهر رهفهی کتیبخانهکهدا دانهواند و کهمیک کهوته یادی سهردهمی لایویهوه، چونکه نیستا ئهو سیبوحهوت سالانه. سالانیکه دهر بهدرو بیوولات و بیکهس و بیکاره... لهم ناموییهدا دووچاری هزاران جار حالهتی برسیتی و دهر د هاتووه... بهلام حهر دهکات بژی، چونکه ئهو عیشقی تهماشادخوینیت له جیهانداو دهگهریت و له تهماشاکانی مروقهکانهوه فلسهفههی خاموش فیږ دهبییت. هاوړی گیانلهبر و تهیروو توور و زیندهوهره بچکولهکانه. ههر بویهشه ئهو میروولهیه هاوړییهتی و بو چوار روژ دهچیت نا ئومیدانه خواخوایهتی پارچه خوړاکیک له گیرفانهکانیدا بدوزیتهوه تا له برسا نهمریت! بهلام ئهو توانیی له رهقبوونهوه بیپاریزیت، توانیی ئهویش لهگهل خویدا وهک هاودهنگیک، وهک هاوړییهک ههلبگریت، چونکه نهیدزانی چون خوی به ودا ههلزاندبوو خوی کردبوو به هاوړی کوج وگهشتهکهی! پاشان به زرنگیی خوی، خوی لهوکردبوو به ئاموژگاریکه و ماموستاو ئوستاد، وانهی سهبری فیږه دلیر دهکرد، کهچی بهر لهوهی دلیر مشووری خواردن بخوات ئهو خوی ههلدایه ناو شهکردانهکهوه.

لهو خهیالانهدا ههستی به نارامییهک کردوو کهمیک گهرمای بووهوه، بهلام هینده شهکعت بوو که توانای نهبوو راست ببیتهوهو خوی بگهیهنیته ژووری نانخواردن یان چند پارچه

قهندیک بخاته ناو دهمیهوه، بهلام زوری لهخوی کرد، خوی پهلکیش کردو دوویارچه
قهندی نایه ناو دهمی و لهتاریکییدا خوی لهسر کورسییهکی یارینه گرموله کردو
تهماشاکانی لهسر روخساری تابلوکه چهقیان دههست... ناههقی نهبوو ههست بهوه بکات
که مردووو لهبههشتیکی کوخت شیوهدا خهو دهینیت. تو بلایی ژیان هینده خوش بیت
دوای مردن؟! نازانم! بهلام ئهو زیندوو بوو، ههروهها منیش ههز ناکهم مردوووکان بینمه
ژیرباس و بیانکه به پالهنوانی چیروکهکهه. من کاری وهها ناکهم.

❖ بهشی پینجهه

دانیالا خان لهودیوو دهرگای کانتورمهکوه گنژ بوو، بهلام ترس بواری نهدهدا پراکشیت و
بنویت. زور دهرسا! ترسیکی نهخوشانه. چونکه میردهکهی جهلاد بوو.

بویه لهودیوهوه، لهو درزهوه هه تهماشای دهکردو ؛ دهیویست روخساری دلیربوکانی
بینیت. چونکه دلیر پشته لهو ناسته بوو که ئهو تهماشای لیوه دهکرد.

دلیر باوهری نهدهکرد ئهوه راستی بیت، ههستی دهکرد دهستیکی پیروز یان چهپهل زاله
بهسر ئهو دیمهناهدا که تووشی دهبوون لهو شهوهدا. بهلام بینرس بوو، چونکه نیازی
پاک بوو. لهسر کورسییهکه لهماندوویدا، پاش ئهوهی کهمیک گهرمای بووهوه خوی به
ناستهه بزواندو کورسییهکه کهوته سهمایهکی چند جووله ؛ خهریک بوو چاوی دهچوووه
خهو.

خهوی لیکهوت، خهویکی قوول. شهویک... تا بهیانی... بهیانی تا ئیواه، ئیواره تا شهوی
داهاتوو ههمان کات. بهلام له دهرهوهی کوختهکهدا بارانیکی زور بهتهوژم دهباری... لهو
نیوانهدا، لهو شهوو روژهدا دانیالا خانم خوی بو نهگیرا، ههمان دهمه بهیان بهر له روژ
ههلاتن له کانتورمهکه هاته دهره دهمانچهی میل لهسرپی دانابوو؛ له کانتورمهکه بهبی چیه،
وهک شهقشهقه ههموو گیانی سهمای دهکرد... زوری پی چوو تا خوی تاوداو دانی نا به
جهرگی خویدا تا بیته دهری و دهمانچهکهی لهسر دا خالی بکاتهوه. نهجام گهیشته سر
دلیربوکانی ؛ هاته بهر دم دلیر بوکانی و به دهمانچهکهی نیشانهی لهسر دل و
ناوچهوانی دهگواستهوه بهدم لهرزی ترسهوه. بهلام دلیر بوکانی له خهویکی زور قوولدا
پرخهی دههات. میش میوانی نهبوو.

دانیالخان هیندهی مشتتیکی مابوووه له ترساو دلیری لی بووبوو به خیو... دهمانچهکهی بو ههلهندهگیرا له ترساو نهیدهتوانی؛ بگره نهیدهزانی بیتهقینتیت. نیشانهیهکی لهرزۆکی لهسهر دلی دلیر گرتبووهوه، ئهگهر خوانهخواسته بهاتایهو چارهنوس بهغیلی به دلیر بردباو به ههله بیداری کردایهتهوه، یهکوو دوو دهکوژرا، له ترسا، له ههشمهتا. چونکه خانمی دانیالا نهخۆشیی شیزۆفرینی و هیستیریای ههبوو. باوکی تاجیریکی چهکفرۆشی ئیرانی بوو... ئهوی به بارمه دابوو به جهلادیکی توورک تا پارهی ئهو چهکانه دهدات که به قهرز لهویکریبوون تا دزهیان پینکات بهرهو سنوورمهکانی توورکیاو ئیران و عیراق؛ بو قهرکردنی میللهتی کورد. چونکه ئیران و توورکیا خهریکی مهشقکردن بوون به کۆمهلیک زۆله تورک و زۆله فارس و کورد و عهرهب. له ئینگلترا؛ کۆمهلیک مروقی رووخاوو سهرلێشیواوو نهخۆش و دیلی بیتاوانیان و سهقتکردوی جهنگی کهنداویان کردبوو به دیو... وهک دیو دهیانکرد به قورگیانداو؛ وهک دیو پهروهردیان کردبوون بو لیدان له سومعهی دۆزی کورد.

چونکه ئهوان به دهسیسهی ئیسلام و عهرهب دهیانویست سوومعهی کورد تیکبشکینن له جیهاندا، نهک تهنها ئهنتهر ناسیونال. دهیانویست کورد نههینن، دهیانویست ناوی کورد پیس بکهن. بویه باوکی دانیالا تا ئهو رادهیه بی رحم بوو، که دانیالای تاقانه کچی خوی کردبووه بارمه و لای تاجیریکی ئینگلیز دایناوو... به متمانهی دهستبهسهری؛ وهک متمانه له بری ئهگهری نهگهراندنهوی پارهی ئههچهکه دزراوانهی که دهبیردن بو تیرۆریستهکان... بو ئهنسارو مووقتهداو شیخهکانی ئهملالولا. تا ئهگهر بیت و نهتوانیت پارهی چهکه به رهشفرۆشراوهکان بدات؛ ئهوا ئهو تاجیره کچهکهی بو مهبهستی خوی بهکار ببات. چۆنی بوویت وههای بهسهر بهریت!

دانیالا تهمنی بیستوو دووسالان بوو. باوکی به دهسیسهیهکی گهلیک تاییهت ههلیخهلهتاندبوو، ئهوی وهها ناردبوو که کاریکی پیروژ بکات و دهبیت به نووسهری شیعرهکانی ئالتن جۆن سی گۆرانی بیژی ئینگلیز. بو مالی بازارگانیکی هاوپی توورک رهگهز که به رهچهلهک عهرهبه و کاری بازارگانی دهکات له لهندهن... تورکه عهرهبیک که ناوی جهلادهت بوو؛ ئهوی سپاردبوو بهو کاتیک به کچهکهی ووتبوو دهتکهم به بهناوبانگترین شاعیری جیهان.

به دانیالی ووتبوو: کچم تو دهچیت بو لهندهن، لهوی بابایهکی پیر دیت و دهتبات بو خۆشترین جیگه له لهندهن، تا لهوی تو دابنیشیت له تهنهایدا شیعر بو گۆرانی بیژی بهناوبانگ ئالتن جۆن بنوسیت؛ بهوهش نازناوی ولات و فامیلان ههتا ههتایه سهر بهرز رادهگریت.

به لام نهوه سييه مساله داليا لهو کوخته دا تنها ده ژي. له گهل خيويکي جهلادی تورک و فارس و عهره ب و ئینگليزي زمان،، که له ناکاو ههفته ي جاريک دوو جار ديت و که ميک خوار دني بو ده هينييت و چي بويت له به دره فتاري بهوي دهکات، پاشان له جهزاي دواکهوتتي پاره ي قهرزه کاني باوکيدا، به جهلده ليدان نازاري ده دات. داليا خانم نازانيت نهو ديوه جهلاده کنيهو کويند هريهو شکلي چونه... چونکه سوويچي کاره بای کوخته که له دهره وه ي ماله که دايه و دانيالا رووناکي له مالي به دهره و تنها به ديار مومه وه دهنوسيت. به لي: دانيالا خان هيشتا شيعر بو نالتن جوني به ناوبانگ دهنيريت، که کس نازانيت! تنانته نالتن جون خوشي نازانيت که نهو گورانينانه ي ده يليت به خهون و به سه ر خوشي له خانم دانياله وه و هريان ده گريت، چونکه خانم دانيالا مروقيکي سامناکه له داهيناندا. شيعر هکاني ناويته ي گولزاري سه عدي و فروغ و سوهرابي سپوهر ي و پهرويني ئيعتيساميه. له وان مروقيکي شاعيري مهزني داهيناوه، که ده توانيت چاوه کاني بنيتته سه ر يهک و ئيلهام بگه يه نيت به جيهان و گياني مروقاته تي بسميت. دانيالا خان جوانيکه، شوخيکه ده گمه ن له جواني و ژيري و داهيناندا، وانه زانن من به خراب باسي ده که م، نا! به هله دا نه چن، چونکه دانيالا له په رستگا پيرو زه کاني منه.

دانيالا شاعيري مهزن زور له مه ستوره کارا تره و ميژوويه کي ديري ني هيه له نه ده بياتدا. جا باسي توانامه نديي نهو ته و او ناييت نه گه ر بيت و من ليرده دا هه ولي نه وه بدم تا باسي ژيانينيتان بو بکه م. يان ده بيت په نا بهر مه بهر عايشه شان تا وه سفي نازار هکانيان، يا باسي داستاني جوانينيتان بو بکات. جواني جه وه رداري گيان و به شکو.

چونکه نهو تا بلي جوانه، تا بلي پيرو ز و ژيرو خاوه ن که رامه ته له نه ده بياتدا. بگره يه که م شاعيره له جيهاندا که توانيويه تي به خهون وانه ي شيعرو گوراني بگه يه نيت به شاعيران و گوراني بيژاني هه موو جيهان.

کهس نهو توانامه زنه ي نه بووه نهو کاره بکات. نهو خوي بووه به سر وش و به ئيلهام و به خهوني مروقه هه ستياره کان.

بويه دهسته کاني ده له رزين له تر سا، بويه ده مانچه ي بو هه لنه ده گيرا... بويه نه گه ر به اتايهو خاوه خواسته چاوي بکر دايه ته وه به دم خه موه راسته خو گلو له يه ک سه ردلي ده سمی، يان ناوچه واني ده پيکاو ميشکي ده پزانده... ده نا دلير بوکاني له بيدار بوونه وه دا به لاي که مه وه زينده قي ده چوو و له تر ساندا گياني ده رده چوو. چونکه خانم دانيالا بو سيسال ده چوو زيندان بوو لهو کوخته دا... لهو ماله دا. سي دانه سال بوو ژير ده سته ي نهو ديوه جهلاده بوو.

به لام خه لکینه مهترسن، دهمانچه که دهستی دانیالای شاعیر مندالانو پلاستیکیه. جهلاد زاده به دیاری بوی هینابوو تا جنوکه کانی پی بترسینیت له شهوانی تهنه اییدا. جهلاد زاده که خاوهنی دانیالا بوو، ئهو دهمانچه یه بوی هینابوو، کاتیک که شهویکیان دانیالا به زمانی ئینگلیزی به جهلاد زاده ده لیت: به شهوان دهترسم.

بویه خه متان نه بیت، دلیر بوکانی گهر بیت و خه بهری بیتهوه، ده شیت لهترسی رووخساری ئهو گیانی دهر بچیت، چونکه دانیالا هینده لاوز و بینهوازو ماندوو نه خوش بوو، که شیوهی مروفت و رهنگی ئاده می پیوه نه مابوو. سپی بووبوو، دهتگوت بویه کراوه... دهتگوت گووشیویانهو تهرایی له له شیدا نهماوه.

به لام دوو چاوی گهوره، دوو چاوی رهش و برژانگ و بروی هیلالی هینده پر و گهوره دهموو چاوی ئهویان پر کردبووه که جوانییه کی پرشکوویان ده به خشی به بینهر! جوانییه کی ترسینهر له شکوی خاوهند، له جهلاده تی مهزنیی کهرامه تی ئافره تدا. ئافره ت به مانای ووشه، لهو ئافره تانه ی که له پیناوی دادو راستیدا سووتینران له ههمان جیگه دا که ههمان کوختی لی دروستکراوه. چونکه ئهو جیگه یه شوومترین جیگه بوو له شاری له ندهن که تهنه پو لیس و ههندیگ مشتهری = کریگرته شوینیان دهزانی. چونکه له سهر دهمه کانی رابردوودا، لهویدا ئافره تانی ئه جندهو سیرباز و عارفیان پیکه وه ده کرد به سووته مهنی ئاگر. لهو جیگه یه دا دهیان ئافره تی بیتاوان سووتینرابوون. ئهوی هیشتا پر بوو له زریکه ی پهپوو، ئهو پهپوو ه شوومانه ی که دهوهرین... وه، وه...

بویه چاوه کانی تهنه مهمله کهت و دهسه لاتی دانیالا خانمی ئیرانی بوو، له دهستی بهرگی سپیدا، له پرچیکی لوولی پر قهفی دریز و له دهستی بهرگی سپی دراوو چلکندا، که بوئی نیرگرو ریحانه ی گیانی ئهویان لی دههات.

به لام بینینی شکوی جوانی، بو یه کهم جار ههر که سیک بیینیت - دهترسیت. جوانی شکویه کی گهلک سامناکی هیه. وا نهزانن جوانی تهنه بریتیه له ویستی خوش و ههستی لهزته تی کاتی و مادی و شتو مهک و تروو ته شقه له ی. من باس لهو جوانیانه ناکه که زاده ی ماده و دهستکردی مروفتن، ئهوانه جوانی روژه کی و لوه کی و تهرفیه یین. من باسی ئهو جوانییه ده کهم که گیان ده سمیت، که ههندی کجار بو له حزه یه ک بهر ههستی مروقی خهتوو ده کهویت. جوانییه ک که باس له پله کانی زانستی گیانی دهکات. که دلیر به لاوی دهر باره ی فیر بووبوو له شاعر دا.

من باسی ئهو جوانییه ده کهم؛ جوانی گیانی، که زور جار ته ماشاو ههستیاری پیغمبه ره کانی به هله دا ده بات؛ هه لیه ته مه به ستم له هه له ی یه قینه. چونکه ده شیت لهو دوخه دا که جوانی پر شنگی ده گه یه نیت به ته ماشاکه ر، ته ماشاکه ر له تر سا به هله دا بچیت.

بۆيە دەشيا ئەگەر دلیر بۆکانی بیدار بایهتەوه، دەشیا له ترساندا گیانی لهدەست بدات. چونکە دەبوو بە یەکەم چاو پیکهوتن له نیوان ئەوو دالیا خانمدا... له دۆخی ترساندا یان له مهیلی بینینی جاوهکانیدا!

چونکە ترس مرۆف سامناک دهکات. ترس گیانلهبهریکی زۆر ناشرینه، مرۆف لهوتهی ترسی داھیناوه، کهرامهت و شکل و ناوهرۆکی مرۆف و ئافرهتیاں پێ شێواندوو، شێواندنیکى وهها، که چیبیدی ئافرهت له ئافرهت ناچیت، که مرۆف له مرۆف ناچیت، چونکە جینگهی داخه که ئیمهی مرۆف، شیوه و جهوههری خومان لهیاد نهماوه. نازانیین که مرۆف خاوهنی بهسامترین شکویه. بهو مهرجهی نهترسیت.

بهلام دالنیال گیان تووشی نهخوشی هیستیریا هاتبوو، ترس ههلمهتیاں بۆ ئەو هینابوو، ترس ئەویان داگیر کردبوو. بۆیه دهمانچهکه لهدهستیدا وهک شهقشهقه دهلهزی و ئاو له چاوهکانیهوه، پهرکهم له دهمییهوه کهفی دهکردوو بهرامبهر به دلیربۆکانی نیشانهی گرتبووهوهو له دۆخیکی مهبهستدارانهدا ئاماده بوو بیهقهینیت، له باریکدا ئەگەر دلیر له خهو بیدار بوایهتەوه.

چونکە دانیالاخانم نهک نازانیت که دهمانچهکه راستی نییه، بهلکوو نازانیت چونیش بیهقهینیت! بهلکوو تهنها وهک پشتر له فلیمهکاندا بینیبوو، دهبیت پهنجه بنیته سهرمیلی دهمانچهکه و فشاری بدات تا گلولهکان بتهقهینیت. ههس هیندهی دهزانی، دهنا نهیدهزانی دهمانچهکه گهمهیهکی منداڵانهیه و هیچی تر.

بهلام ئەو دهمانچهکهی دژی کەس بهکار نهبردبوو، ههس کاتیکیش یان ههس ناوهخته کاتیک که جهلادته زاده پهیدا دهبوو، ئەو له ترسا کونه مشکى لیدهبوو به قهیسهری و نهیدهزانی هانا بهریته بهر چی کهلهبهریکی تاریک.

کات بهرو بهیان دهچوو و دانیالا خانم ماندوو بوو، گێژ بوو، خاو دهبووهوه و نهیدهزانی چی بکات، چونکە باوهری نهدهکرد ئەوه میردهکهی بیت، باوهری نهدهکرد که پۆلیس راست دهکات کاتیک به ناوی (ههلبهته به ناوی پۆلیسهوه) تهلهفۆنیاں بۆ ئەو کردوو باسی هانتی ئەویان بۆیکرد. چونکە تهلهفۆنی خانم ناتوانریت پهیهندی به دهرهوه بکات و تهنها ههوالی پێ دهگات. بۆیه دهشیت تهلهفۆنهکهی له خودی دستووپیوهندی جهلادهتوه پێ گهیبیت. بۆیه پاش ماندوو بوون بهلادا هات و سههری کهوته بهر پێی ئەو کورسییه یاریینهیهی که دلیر بۆکانی لهسههری خهوی لیکهوتبوو. میروولهکەش به دم مژینی شهکروه له شهکردانهکهدا دانیشتبوو، تهماشای ئەو سینهما مهزنهی دهکرد. بهلام بیباک بوو نهدهترسا، چونکە ئەو - ئەو فلیمهی دیووو. بهئامۆژگاریی ئەو دلیر بۆکانی گهیشته ئەوی، چونکە میروولهکه له غهیب شارهزا بوو.

❖ بەشى شەشەم

دلیر بۆکانی ھەمان دیمەنی راستیی بە خەو دەبینی! لە خەویا لە ناو ھەمان مأل و کوختدا لەسەر ھەمان کورسی ڕاکشابوو، لە خەویا ئافرەتییکی سپی سپی پرچ درێژ و قەفئەستوور و چاوگەشی برۆ ھیلالی دەبینی! سەری دەسوورما، چوونکە لە مەرۆقی ئەستیرەییەکی تر دەچوو، لە مەرۆقی یوووفو دەچوو... دوو چاوی گەورەى پرشنگدار و بەسام... لە ژوور سەریەو ڕاوەستابوو، تەماشای دەکرد. دلیر خۆی لە خەوندا وەک یادیک دەبینی و ئاگاداری بەسەر ھاتی خەونەکانی بوو، دەیزانی کە خەون دەبینیت و لە خەونەکەدا ئەو مەرۆقی دەدی کە لە راستییدا ھەم تابلۆکە بوو ھەم دانیاالا خانم بوو. کە تا ڕادەییەکی زۆر لەو تابلۆیە دەچوو کە شەوئ بینی، ئەو کاتەى کە وەژوور کەوت.

بینی ئافرەتیک لەژوور سەری ڕاوەستاو و کتییکی سپی لەدەستە، لێی نووسرابوو:
پەيامی خواکان!

ھەر لە خەونیدا بیستی ئافرەتەکە سالمایەکی زۆر ھێمن بەسەر ژوور سەری ئەووە دەخوینیت، ئاوازیکی ھێندە ھەزین کە خودی ئافرەتەکە فرمیسکی دەتکا لە سۆزی ئەواو دەنگی خۆیدا. سالماکە سێجار دۆعای ئامیینی بە دەنگییکی پر سۆزی کەنیسەى بەسەر دلیردا خویند و ھیمینی بەخشی بە ناخی گیانی. پاش خویندنی سالماکە، دلیر چاوەکانی کردەو، تەماشای کەرامەتی نیگای ئافرەتە نوورانییە سپی پۆشەکەى کرد... کە پرچیشی سپی بوو، کە لەھەمان تابلۆ دەچوو کە بەر لە نووستن مەست بوو پێی.

کاتیک کە تەماشای دانیاالی فرمیسک لەچاواندا قەتیسماو کرد... ھەردوو مەشتی خۆی بە ھەشەتەو ڕاگرت، تا بە ڕیکەوت تەو کە فرمیسکی گەش بکەوینتە ناو لەپی دەستەکانی و بینوشت، چوونکە ھەستی بە تینویتی دەکرد؛ زۆر مووشتاق بوو شفايەکی دەروونی چنگ بکەوینت. تینویتیەکی خرۆشینەر و بیدار کەر مەو؛ چوونکە لەوێ فامی کردبوو مەو تینووی ئەو دیدارە بوو... ھەستی بە بەختیاری دەکرد، بەختیارییەکی تەنھا لەخەونەکاندا شیاو، چوونکە خەویکی زۆر خۆشی دەبینی. ھەستی دەکرد ھیشتا لە بەھەشتدایە و دەشتیت

مردبیت. له خهونهکهیدا خوازيار بوو بیدار نهبیتهوه. چونکه نووستن له مهرگا مرؤف دهگهینیت به جهوههري کامهرائی ههمیشهیی و نازادی .

بهلام فریای گرتنهوهی تنوکیک فرمیسک نهکوت تا بینوشیت، بویه له خهونهکهیدا راجهنی ، چونکه له خهونیدا هستایه سهر پی تا باوهش به نافرتهکهدا بکات و بیپاریزیت له کهوتن و له هوش خو چوونی، چونکه نافرتهکه کتیهکهی دهستی لی کهوته سهر زهوی و بهلادا هات، وهک نهوهی بمریت، یان بهتهواوی له هوش خوی چوو. بهلام بیدار نهبووه. هیشتا خهونی دهبینی.

کاتیک که فریا نهکوت نافرتهکه بگریتهوه و نههیلیت نیشی پیبگات، خورپه له دلی هستا، زور دلی بریندار بوو. بهوه، هستی کرد زهر بهر ناخی دهکهویت.

بهلام نهوی کرده باوهش و بهرهو جیگهیهکی یهکنهفهری که له ههمان هولدا بوونی ههبوو، نهوی گواستهوه و لهسهرجیگهکه به ناسپایی رایشاند... پاشان کهمیک لهو درزه تهسکه روانیی که له چاوهکانیدا ناستهم والا بوو، هستیکرد تماشای جوانترین جوانی دهکات له جیهاندا. جوانیهکی بی نمونه، له فریشتهکان جوانتر.

پاشان به ناسپایی گهرايهوه تا کتیهکه هلبگریتهوه، نهو کتیههی له دهستی نافرتهکه بوو، که لی نووسرابوو پهیامی خواکان. بینیی لهسهر نهو لاپهريه شیعریک نووسراوه، به ناوی سالماوه، نههمش دهقی شیعرهکه بوو که له خهونیدا خویندی: نامیین... دهنگی ناوازی گیانه.

فریشتهکان به سوزی هستیان له بوونهوهردا دهخوینن.

بهو ناوازه بوونهوهر؛ دهتوانیت به پرشنگی؛ تیشکی مهزنی ههمیشهیی له فهنزازیدا داهینیت. نامیین، نامیین. دهنگی هستی بوونهوهر هکانه. نامیین.

که نهو شیعرهی بینیی، له ژیریدا نووسرابوو دانیالا جهمشید، سهری سورما، بهدهم خهوهوه فهرمووی: عهجهبا! پاشان کومهلیک له شیعرهکانی نهوی خویندهوه.

درهنگانی،کتیهکهی نزیک له شهکردانهکه دانا! تماشایهکی ناو شهکردانهکهی کرد تا سووپاسی میروولهکه بکات. بینیی میروولهکه له خهندهیهکی شاددا، پرخهی دیت و وهک مندالی تنهای تازه لهدایک بوو، پهنجه گهورهی خوی دهتری و خهندهی دهکرد بهدهم خهوهوه. بهناسپایی چپاندی بهسهر شهکردانهکهدا و فهرمووی: سووپاس بو گیانی میروولهی سپی، که منی هاندا بهرهو ئیره بیم.

پاشان تهماشای سهر جیگهکهی دهکرد که خانمهکهی لهسهر راکشابوو... بهرمو لای پیی
ئهو چوو، له دۆخی راولهستاندا تهماشای ههیهت و جوانیی کهرامهتی ئهوی دهکرد و
زیاتر دلنیا دهوو که خهون دهبینیت و ئیستا نا تاویکی تر بیداری دهبیتهوه.

پاشان خهونهکهی لهخۆوه گۆرا بو بابهتیکی تر، بو خهونیکی تر، له خهونیدا بینیی
دوو فریشهی مندال شیوه هاتن بو لای، بینیی له ناو دیرهکانی کتییی پهیامی خواکانهوه،
که به کراوهیی لهسهر میزهکه بوو، دوو فریشه به چهپکیک گولوه وهدهر کهوتن، هاتنه
بهر دهمی دلیر بۆکانی و سلایوان له گیانی پاکی ئهو کرد و فهرموویان: سلوو له گیانی
دایک و باوکی پیرۆزهوه، ئهم چهپکه گولوه دیاریی بهریزتانه بو ئهم مالهی که تیایدا
پشوو دهدهیت، گیانی دایک، گیانی باوک نیازمندن ئهم جیگهیه بییت به مهزلگهی
مرۆقی پیرۆز، جا لیره بهدواوه مرۆقی پهست و شهرخواز گیانی دهر دهچیت به هاتنه
ژوورهوه بو ئیره. پيشکهشی بکه بهو مرۆقی که دهبینیت. پاشان ئهنگوستیلهیهکی
سپییان نیشان داو پیکهوه فریشهکان فهرموویان: ئهم ئهنگوستیلهیهش که نهخشی
مرواریی میروولهیهکی سپیی تیادایه پيشکهشه بهو مرۆقی که تو لهژیاندا خۆشت
دهوینت.

کاتیک وههیاان فهرموو فریشهکان، دلیر له خهو راجهنی و ههستایه سهر پیی! له خهو
بیداری بووهوه. بهلام نه کتییی بینیی، نه چهپکه گول، نه ئهنگووشتهوانه... بهلام بینیی
ئافهتییی لاوازی پرچ دریزی نیوه مردوو و سپی رهنگ له بهر پییدا کهوتوه! که بینیی
تهنیا ئهوی دووچاری چهپهسان کرد، چهپهسانیکی سهیر و پر له بهزهیی، ئافهتیک به
دهمانچهیهکهوه، که تینهدهگهی! که ههولیی دا به ئاستهم و به ئهسپایی سهیرهشتیی بکات،
تا بزانییت داخوا دهژی، یان لههوشخۆچوووه، یاخوود مردوو! ناچار بوو گۆی له تهپهی
دلی بگرییت، بهلام بهر له تهپهی دل، هالای ههناسیهکی کهمیک گهرم له درزی نیوان
لیوهوه گهیه بهر بونی دلیر و تیگهی که ئافهتهکه دهژی و ههناسه دهوات. بویه به ئاستهم
ئهوی کرده باوهش و ئهوی بهرمو تهختی نووستنه تاکیهکه گواستهوه که لای گۆشهیهکی
هۆلهکهدا بوو، کت و مت لهو جیگهیهدا که له خهونهکهیدا ئهوی لهسهر راکشاندا. ئهوه
یهکهم بینین بوو. بینینی دالیاخانم. ههموو سنگیشی سوور بوو به رهنگی خوین، چونکه
دانیاالاخان پاش خالیکردنهوهی دهمانچهکهی دهستی بهلادا هات! چونکه تهقهی له سهر
دلی خۆیشی کردبوو. بویه زۆری خایاند تا دلیربۆکانی هیور بیتهمو له ترس و
زهندهچوون رزگاری بییت، چونکه درهنگ تیگهی که ئهو تنها رهنگی بهسهر ئهو
خۆیشیدا تهقاندوه! سهیر بوو له لای، مندالانهو دوودل کهمیک به خوی پیکهنی.

سهیره! بهراستی سهیره، دهلیی چارهنووس یاری به مرۆقهکان دهکات، چونی بووینت
وههیاان بهسهر دههینیت! چونکه چارهنووس دهسهلاتی بهسهر ژیاندا کهمه، بهراستی

ژيان زور نازاری هندیك له مروقهكان دهدات. جا با بزانیین چوڼ؟! به لام بهر لهوهی وه لامیکی دريژ بو نهم پرسپاره قورسه داتاشم پیتان دهلیم: چونکه ژيان پر بووه له جهلادو خوین خور و خوږوش و مروقی سهقت. مروقهكان له ناوماندا کهم بوونهتهوه. دیوهکان زور بوون و به جیهاندا بلاو بوونهتهوه.

❖ بهشی هوتهم

دلیر بوکانی کاتیک بیداری بووهوه و بینیی نافرتهکی هینده سپی پیست که دتوتوت سالانیکه خور بهر جهستهی نهکوتوهه، له بهرگیکی سپیدا لهبهر دم کورسییهکهدا دهمانچه لهدست و لههوشخو چوو کهوتوهه؛ سهری سوورما... نهوی به ناستهم گواستهوه و گهراپهوه ههمان جیگهی خوئی و له گوومانیکی سهیردا بییری دهکردهوه چی بکات؟ پروات یاخود بمینیتتهوه؟ چاوهریی بیدار بوونهوهی نهو نافرته بکات، یان نا؟ نهیدزانی چی بکات!

بویه نادلنیا و کهمیک سهر سوورماو گهراپهوه ههمان جیگه و له سهر کورسییهکه دانیشتهوه. لهویدا بوو بواری بو رهخسا به ههموو هولهکهدا سهرنج بدات و تهماشای چوار دهوری خوئی بکات. به لام ههرچییهکی دهبینی نا شایانی باوهر بوو، چونکه مائیکی کوڼ، زور کوڼ بوو، ههموو شتهکان کلاسیک و نهنتیک بوون، باوهری نهدههات که نهوهی دهبینیت راستیهکی بهلگه نهویسته. تهنهت کتیبهکان گشتیان نهو کتیبانه بوون که خوئی له سالهکانی رابردودا ههیبوون، تهنهها به سهرنجدان له کتیبهکان باوهری دههینا که له راستیدایه و خهون نابینیت، چونکه دهیتوانی دهستیان بو بهریت و دلنیا بوو لهوهی که کتیبهکان راستیین.

پاشان به چاو رهفهی ناو کتیبخانهکه دهگهرا، دهیویست سوراغی نهو کتیبه بکات که له خهونیدا بینیبووی؛ ههلبهته کتیبی پهیامی خواکان، چونکه ههستی دهکرد نهو کتیبهی نهخویندبووهوه، ههستی دهکرد سهرقالی گهراڼه به دواي ههمان کتیبدا، که وای دهزانی شیعری سهلماکان؛ نهو شیعراڼهی له خهویدا خویندنیهوه و گوئی لی بوو لهویداو به زمانی کوردی نووسرابوون یان تو مارکرابوون، بینیتتهوه و جاریکی تر بیخوینیتتهوه... به لام نهو کتیبهی نهدهبینی. ههولی دها ناوهروکی خهونهکهی یاد بهینیتتهوه، به لام ماندوویی ریگهی بهو نهدهدا! نهیدزانی چی بکات! بمینیتتهوه یاخود دهیتت پروات! نایا نهو نافرته تهنهها بهجی بهینیتت یان چاوهروان بیت تا بیداری دهینتتهوه، تا دلنیا بیت له تهنروسستی خاوهن

مال! تینه‌ده‌گه‌یی بۆچی ئافره‌ته‌که هینده شه‌که‌ت و له‌رو لاواز و نه‌خۆشه! نه‌یده‌زانی بۆچی ئافره‌ته‌که ده‌مانچه‌یه‌کی یاریی منداڵانه‌ی له‌ده‌سته و تووند گرتوو‌یه‌تی!

به‌ده‌م ئهم بیره‌نه‌وه جار ناچار ته‌ماشای تابلۆ‌که‌شی ده‌کرد و هه‌لی ده‌سه‌نگاند به‌ نیگای خانم دانیالا و دانیالا نه‌ده‌بوو له‌وه‌ی که تابلۆ‌که‌ خودی هه‌مان ئافره‌ت بێت! چونکه‌ دوو جوانی سهرسورینی ده‌بینی، دوو جوانی که هه‌ر یه‌که‌یان ته‌با نه‌بوو به‌ویتریان و له‌ کیشه‌یه‌کی مه‌لابه‌زیندا گه‌فتو‌و‌گۆی ده‌رونیان له‌ ده‌روونی ئه‌ودا ده‌ریسا!

به‌لام خانم دانیالا ئه‌و تابلۆ‌یه‌ی له‌ ئیره‌نه‌وه له‌گه‌ڵ خۆیدا هینابوو، تابلۆی خودی خانم دانیالی ئیره‌نی بوو که له‌ولاوه‌ به‌ لاوازی و له‌هۆش‌خۆ‌چوو له‌سه‌ر ته‌خته‌که‌ راکشابوو. خه‌ونی ده‌بینی، خه‌ویکی زۆر سه‌یر. له‌ خه‌ونه‌که‌یدا بینی له‌ناو دارستانیکی خۆشدا له‌ ناو که‌ژاو‌یه‌که‌دا راکشاهه‌، که‌ژاو‌یه‌کی ره‌نگین، دوو ئافره‌تی جوان له‌به‌ر پیندا و دوانیش پاسه‌وانی به‌ر په‌رده‌ی که‌ژاو‌یه‌کی بوون، بینی له‌ ده‌ستی راسته‌وه‌ په‌رده‌ی که‌ژاو‌یه‌ و آلا بوو، گۆیی له‌ حیه‌لی ئه‌سپنکی ره‌سه‌ن بوو ده‌یحیلاند و بۆنی سواریکی کرد، سواریکی تاییه‌ت که‌ پینده‌چوو له‌و سوواره‌ بێت که‌ شازاده‌کانی سه‌رده‌می دیره‌ین چاوه‌روانیان ده‌کرد، کاتیک که‌ له‌ نه‌به‌رد ده‌گه‌رانه‌وه له‌گه‌ڵ شه‌ری دیوه‌کان.

چونکه‌ دیره‌ زه‌مان مرۆف زۆر له‌گه‌ڵ دیوه‌کاندا جه‌نگان تا ده‌ست به‌سه‌ر جیهاندا نه‌گرن. کاتیک که‌ په‌رده‌ی که‌ژاو‌یه‌ و آلا بوو، زۆری نه‌به‌رد مرۆفیک له‌ناو په‌رده‌ی که‌ژاو‌یه‌که‌دا راوه‌ستا و ته‌ماشای خانم دانیالای کرد. خانم دانیالا وه‌ک فریشته‌ له‌به‌ر ئه‌و هه‌ستا و چوو به‌ پیرییه‌وه‌، به‌ ماچیکی زۆر مووشتا‌قانه‌ لیوه‌کانی ئه‌کترییان رامووسی و بۆنی یه‌کترییان کردو ته‌ماشاکانیان گۆرییه‌وه‌.

پاشان به‌وی فه‌رموو: به‌خیره‌ بینیته‌وه‌. زۆر ده‌میکه‌ چاوه‌روانی هاتنه‌وه‌ی تو ده‌که‌م، سه‌برم لێبراهه‌ بۆ بیستنی داستانی نه‌به‌رده‌کانته‌ له‌گه‌ڵ دیوه‌کاندا، ده‌ی گیانی من، تا بیدار نه‌بوومه‌ته‌وه‌ باسی ئه‌و نه‌به‌ردانه‌م بۆ بکه‌ که‌ دووچاریان بوویت، چیت بینی، بریندار نه‌بوویت!؟ چه‌ند دیوت کوشته‌؟ ئایا خێوه‌کانته‌ ته‌فروو تووناکرد؟

پاله‌وامه‌که‌ که‌ ره‌نگی له‌ برۆبز ده‌چوو، ده‌تگوت خودی رۆسته‌می زاله‌، به‌ ده‌م بزه‌یه‌کی سه‌ر لیوه‌وه‌ ده‌سته‌کانی خانم دانیالای ماچ کردوو فه‌رمووی: به‌ دل و به‌ گیان، منیش هه‌ر ده‌که‌م باسی گیرۆده‌ بوونی دیوه‌کانته‌ بۆ بکه‌م.

دانیالخانم پرسیی: ئه‌ی شوینه‌واری خوین له‌ کیفی خه‌نجه‌ر و شمشیره‌و سه‌ری رمه‌کانته‌دا نابینم، له‌وه‌ ناچیت که‌سه‌یکته‌ کوشته‌بیت! فه‌رمووی: ئه‌مه‌ راسته‌، چونکه‌ پاله‌وان که‌س ناکوژیت، جا چی پاله‌وانیکه‌ ئه‌وه‌ی شیرو تیری رق له‌یه‌کتری هه‌له‌ده‌سویت و ساردو گه‌رم تیکه‌ل ده‌کاو ته‌رو و ووشک گر تیبه‌رده‌دات. گۆیگره‌ خانمی شیرین، من کاتیک که‌

دهكومه نهبرد، بهتەماشاشهر لهگهڵ ديوهكان دهكهم، چونكه ديوهكان مهخلوقاتيكي بچكولهن و دهتوانن بهبئ ئهوهي بزانيين بچنه ناو لهش و بيرمان و هزاران بهلاو دهردوو نهخوشي بهتهننهوه لهناوماندا. ئهوان بچووكن، پيسن، مروّف نابيت لهگهلياندا بكهويته شهرهوه، چونكه تهنها تهماشاو ووته كار لهوان دهكات، تهنها تووره بوون سروشتي ئهوان ههپروون و بي شوينهوار دهكات. بويه من كاتيگ كه دهچمه نهبرد لهگهلياندا، دهپاندوينم، ريگهيان ددهم توورهيي خويان دهربيرن و چيبان له دهرووندايه ههلييرين، چونكه بهم كار ه ئهوان بچووكتر دبنهوه و لغاوگير دهن و ههنديكجار خويان لهخووه مردار دهنهوهوه لهناو دهچن؛ چونكه زور له كهرامهتي مروّف دهرسن. ههن لهناوياندا نادوين، نابيستن، كويزن، كهزن! بي بهزمهيبانه ههلمهت دينن و ئاگريان لي دهباريت، مروّف ناچار دهكهن كه دزيان رابوهستت و شالاويان بو بهريت.

جيگهي داخه مروّف، هيچ مروّفتيك له نهبرددا لهگهڵ ديوهكاندا ناشتي خواز ناگهريتهوه، چونكه شهر پهيامي ناشتتي تيدا نيبه. شهر نهخوشي و دهر و شيرپهنبه و شيتي و وهناق دووچاري مروّف دهكات. وا نهزاني شهر دادى مروّفايهتي دهكات! ناگياني شيرينم، وا نهزاني، چونكه ههموو شهرهكاني جيهان به گشتيان يهك زهره خيريان لي فراههم نابيت. بويه كه من دهچمه نهبرد لهگهلياندا، شيعرهكاني تو دهخوينهوه، گوراني دهچرم، سهما دهكهم، جوان دهديوم، جوان بير له تو دهكهمهوه، جوان پهراستي دهكهم. بهوهش دهبينم ديوهكان تووره دهن، دهكهونه ويژهي خويان، چونكه ناتوانن من داگير بكهن و له ووتهي جوان و له بيري جوان و له ئاكاري جوان دهرسن و زهندهقيان دهچيت، خويان بهو كار ههلهستن، خويان دهكهونه قركردني يهكتر و يهكترى بو مهيداني توله كيش دهكهن.

يهكترى دهبهستنهوه و يهكترى تهعزيب ددهن، يهكترى سهر دهرن و يهكترى داخان دهكهن و يهكترى دهست و پي بهند دهكهن و ئهتك دهكهن و تهعدا له يهكترى دهكهن، بويه من ريگه به خوم نادم لهوانهوه نزيك بم، چونكه نزيكي لهو ديوانهوه مروّف پيس دهكات. به جوريك كه مروّف ناتوانيت له نهبرد بگهريتهوه بهبي تووشهاتني نهخوشي و زهجر و كيشهيه دهرووني.

جا چاكبزانه گياني من ئهيه دانيايلاي ههميشه خووشهويست من ههرگيز خهنجر له كيلاان دهر ناهينم بو پيس كردني به خويني ئهوان. بهلام كه تهماشايان دهكهم، كه سروودهكان دهخوينم، كه ناوي تو دهبهم، ديوهكان هار دهن، چونكه ئهوان قينيان له عيشق و نازادي و خووشهويستيه، ئهگهر نازادي و خووشهويستي لهخوشيان بيت ههتكي دهكهن.

چونكه جيگهي داخه كه ديوهكان، ئهوانهيه كه لهناوماندا دهزين و به شيوهش له ئيمه دهچن، مروّف نيين. بوون به مروّفيشيان مهحاله... تا ئهوكاتهيه شهر لهسهر زمين

هه‌بیت، دپوه‌کان هه‌ر زور ده‌بن و له‌نهمان نایه‌ن. به‌لام ئه‌گه‌ر مروّقه‌کان که له ئیمه ده‌چن، زور بب‌ن، ئه‌وا ئه‌وان که‌م ده‌که‌نه‌وه‌و له‌ناویش ده‌چن، ئه‌وسا شوینه‌واری نه‌خوشییه‌کان له‌نا مروّقه‌کاندا زایه‌له‌ ده‌بیت، ئه‌وسا ترس ئیخه‌مان به‌ر ده‌دات، ئه‌وسا ده‌ستمان به‌ر دلی خواوه‌ند ده‌که‌ویت و ده‌توانیین بانگی بکه‌ین تا هه‌ناسه‌مان له‌گه‌لدا بدات. ئه‌وسا ده‌توانیین داهینه‌ر بین هه‌مان شیوه که له خه‌ونه‌کانماندا داهینه‌ر و به‌تواناو مه‌زنیین. ئه‌وسا له‌ توانامه‌ندی مروّقی مه‌زن و له‌ توانای خواوه‌ند تیده‌گه‌ین، ئه‌وسا یادمان دیته‌وه که ئیمه چۆن بووین به‌ر له‌وه‌ی ژیانمان بلکینیین به‌ ماده‌ و به‌م سروشته‌دا که له‌سه‌ری ده‌ژیین.

نه‌که‌ی خانمی دلگه‌وره‌م شانازی به‌ نه‌به‌رده‌کانی منه‌وه بکه‌یت، وانه‌زانی من خوینرێژی ده‌که‌م له‌سه‌ر زه‌وی! نا، من هه‌رگیز هه‌له‌ی وه‌ها ناکه‌م، من ده‌ست بو کهرامه‌تی مروّف نابهم، به‌لام ئه‌وه‌ی به‌ده‌ستی من بکوژریت دپوه نه‌ک مروّف. قه‌سته‌م به‌ گیانی تو، من هه‌رگیز ئه‌و کاره ناکه‌م، هه‌رگیز نابینییت، به‌ خوینی مروّف به‌رگی به‌رم پیس بیت و به‌و به‌رگه‌وه بیمه‌ حزووری توێ نازیز. جا من چۆن کاری وه‌هام لیده‌وه‌شیته‌وه‌؟

❖ به‌شی هه‌شته‌م

کاتییک خانم دانیالا له‌ خه‌ونه‌که‌یدا ئه‌و خه‌ونه‌ی بینی، کاتییک که‌ گوئی له‌ بیستنی په‌یامه‌کانی پاله‌وانی مه‌مله‌که‌تی خیر بوو ده‌دوا، مووچرکه‌ به‌ گیانییدا ده‌هات و هه‌ستی ده‌کرد فریشه‌کان مه‌یلی بیدار کردنه‌وه‌ی ده‌که‌ن، به‌ ده‌م فرمیسک پرواندنه‌وه له‌ چاوه‌کانی، به‌ ده‌م هه‌ستیکی خوشییه‌وه که سالانیک بوو به‌ده‌ربوو له‌ ژیانی، نرکه و ئاهی خوشی لی ده‌بیستراو دلیر گوئی لی بوو، هه‌ستی ده‌کرد که خانمه‌که خه‌ون ده‌بینیت... خه‌ویکی خوش.

خوینهری به‌رێز وا نه‌زانی من حیكایه‌تی میشتان بو ده‌که‌م، دلنیاتان ده‌که‌م له‌وه‌ی که له‌م خه‌وانه‌دا، که له‌م راستیانه‌دا چاره‌سازیک، ده‌رمانیک ده‌بینییه‌وه تا به‌ هۆیه‌وه خوت بیاریزیت له‌ ده‌ردو نه‌خوشی و وه‌ناق و شیتی، له‌ نه‌خوشییه‌ موزمینه‌ بیچاره‌کان. چوونکه ئیمه‌ی مروّف داگیر کراوین و نه‌خوشی و ده‌ردو ئه‌شکه‌نجه ژیانی لی داگیر

کردوین. چونکه مرؤف بوونه ریکی گه لیک به دهسه لات و خاوهن توانایه. تنها مرؤف دهتوانیت جیهان له پیس بوون بیاریزیت.

بویه کاتیک دانیالاخانم گوئی له داستانی نه بهر دهکانی روستهم بوو که لهو دلیره دهچوو که هیشتا به بیرداری نه بیینیوو! هر له خهونه کهیدا وهک گیانیکی بیلهش ههستاو خوی گه یانده لای کتیبخانه کهی، کتیبکی بهرگ سپی دهر هینا، ههمان کتیب که لئی نووسرا بوو: په یامی خواکان. لهویدا به دهستی خوی قهلمی هه لگرت و نووسی: مرؤف کاتیک که داگیر دهکرت، کاتیک که ده بیته کویلهی دیوهکان و سووته مهنی ویستهکانی شهر، نه خوشییهکان شالای بۆ ده بن، یه کییک لهو نه خوشییهکانه شیرپه نجهی خوین و دهمار و جگهر و دهر وونه، که تووش بوو ناچار دهکات دانیسیت و نه خسهی له ناوبردنی خوی داریزیت، یان تهونی یان چینی نه خوشییهکان له دهر وونیدا بچنیت، مرؤف خوی خوی دوو چاری نه خوشی دهکات، کاتیک که ژیانی به ترس و به شهر و به ته عدا لیداگیر دهکرت، ترس دیت، ترس جوړه فایر و سیکه که گیان لاواز دهکات و خود ناچار دهکات خهریکی ریسانی نهو دهر دانه بیت که دیوهکان دوو چاری دهکن به شهر، به درو، به ته عدا. بویه مرؤف هندیکیان خوشی له ژیاناندا دهر ویت. دهنه کویلهی نه خوشییه موزمینهکان، لهو کاته دا که دیوهکان به ژیاندا بلاو دهنه وه و به ناوی خیر و جوانییه وه ژیان پر دهکن له زریکه و ههلمهتی رق و شهر و قرکردنی بینه وایان.

کاتیک که نه مهنی نووسی، گهر ایوه ناو لاشهی نووستووی، یان لهشی له هوشخو چووی. پاشان بیینی، هه لته له خهونیدا بیینی، که مرؤفیک هاتوته ناو ماله که یه وه. مرؤفیک که نه چهکی له شان، نه درنده دیاره، نه پیره دیاره، نه گهنج... بیکهس و وه لکراو به تاکی تنها خوی و کوله پشنتیکی سپی؛ خوی گه یانده بووه ناو ماله که ی و بویه که مجار روشنایی هینایه ناو کوخته که وه. له خوشی نهو خهونه بزه ده کهوته سهر لیوی و دلیر بوکانیش ته ماشای دهکردو وهک نهو بزه ده کهوته سهر لیوی. پیی خوشبوو نه بوو که نهو نافرته نهفسون شیوهیه که ساسی نهزیتی بدات، پیی خوشبوو ههموو جیان له خهندهکانیاندا بژین. چونکه نهو مهوئی رهسهنی به خهندهکانیاندا دهناسییه وه. کاتیک که خهندهی مرؤفیکی نووستووی بیینی، نارامی گه یشت به ناخی گیانی. چونکه مرؤف ناتوانیت له مالیکدا نانبخوات گهر خهندهی خاوهنمال نه بیینیت.

بویه ئیتر چییدی خوی بو رانه گیرا، به نه سپایی چوو به رهو میزی لای کتیبخانه که و دهمی له شهکردانه که نزیک کرده وه به میرووله که ی فهرموو: ئیستا دهتوانم به بیی پرسى خاوهنمال شتیک بخوم، چونکه خاوهنمال ههست به دلنایی دهکات به هاتنی من، له خهونیدا بزه دهکات و وهک ساوا که یه که مجار خهنده له خهونیدا فیتر ده بییت، یان یادی دیته وه، ناوه ها خهندا و به چاوهکانی خوم بیینیم.

میروولهکه، که تازه بیدار بوو بووهوه فەرمووی: ئەوه سێیەم رۆژە تۆ چاوەروانیت خاوەنمأل له خەو هەستیت، دەلێی ئاگاداری کات نبیت. چونکە ئەمە سێیەم رۆژە ئێمە میوانیین. ئەو شەوهی که گەیشتین بو بەیانیهکهی تۆ چاوت چوو خەو... پاشان ئەو خانمە له کانتۆرەکه وەدەر کەوت و تا شەوهکهی به دیارتهوه راوەستابوو و تەماشای دەکردیت. زۆر تەماشایکردیت، پاشان شیعریکی به زمانی لەرزۆک خویندو بەلادا هات.

- چۆن بوو لەلات؟ ئایا خانمێکی جوانه؟ ئایا دلپاک و ژیره؟

- بەلێ ئەو دلیربۆکانی، مەروڤیکە خۆت ئاسایی، دلێ هیندەهی ئاسمان گهورمو مەزنە، هەستی وەک هەستی فریشتەکانی ئاسمانە، ئەو شاعیریکی پروناکییین و جوان و بەهره‌بخش. ئەو شاعر بو ئازادی و عیشق و جوانی دەنووسیت.

پاش ئەو گفتووگوو کهمه دلیر بەرمو چیشتهخانهی مألەکه چوو، بەلایهوه سەیر بوو که سێیەم رۆژە میوانی مألێکه که نامۆیهکی لەمألەکهی خۆیدا ریگه پێداوه بنویت، هەروەها خۆیشی بیدار نەبیتەوه!

دوای چەند هەنگاوێک که گەیشته ئەوئ سەهۆلبەندیکی کۆنی بینی له سندووقی هەشتەرخان دەچوو... بەخۆشیهوه دەرگاکی و آلا کردو به تەهۆرمیکی ترسانی کتووپر؛ راجەنی و خۆی چەند قوولانجیک کیشایه دواوه. چونکە ئەخچالەکه پر بوو له دل و گورچیلە و کەلهسەری مەروڤی سەربراو!

ترسا، لەرزگرتی و حەپەسا، حەپەسانێکی پر له هاوارێکی بی نووتق، هیندەترسا نییوهی لەشی چوو ناو دیوارەکهوه، نەیزانی ئەو ترسه چۆن وەها بێدەنگ لەناو ئەو بەفردانەدا خۆی مەلاس داوو، به دەسیسهی کێ ئەو هەموو مەروڤه وەها سەروپی کراون؟ داماو له حەشمەتی ترسا... له تاواندا لەخۆوه بسمیلای دەرکو هەناسەبرکی بوو، نەیتوانی هەناسه بدات، زۆری پێچوو تا هاتەوه هۆش خۆی و به لەرزێکی سەیرمۆه؛ ئەژنۆشکاوتەقه‌لای بوو تا به چوارپەل بگەریتەوه لای میروولهکه، بەلام توانای گۆت بووبوو.

میرووله‌کەش لەوئ نە مابوو، بەلکوو چوو بووه خەونی دانیالاخانم تا ئاگاری بکاتەوه. تا له خەوندا هیوری و ئارامیی فیر بکات، تا له بیداریدا ئاگاداری دلیربۆکانی بیت... چونکە پێدەچوو ئیستا دوو نەخۆشی تووشبوو به هیستیریا لەناو مألەکه‌داین! لەمە سەیرترتان نەبیستوو، من دلنیاام خوینەری ئازیز جا بزانیین میروله‌خان چۆن توانیی بچیتە خەونی دانیالاخان و چیی فیره ئەو کرد...

❖ بهشی نۆیه

میرووله که که گوئی له زیریکی کپ و پرترسی دلیر بۆکانی بوو، بآلی لی رواو ههلهداوان گهیشته ئەوی و ئەوی که دلیر بینیبوی به چاوانی خوی بینی. بۆیه راستهوخۆ خوی گهینده سهر دانیالخانم و چاوهکانی لیک ناو لهکانگای ئومیدهوه داخوازی له دلگرت و چوه ناو جیهانی فهنتازیای دانیالا وه. بهلام له شیوهی دلیردا سلاوی لهو کرد و لای پییهوه دانیشته، پاشان فهرمووی: ئەوی خانمی جوان و بهریز، ئەگهر بیداری یان نووستوو، ئەم پهیمانته پێ دهگهینم، ههسته لهخهو چونکه من میوانیکی دهگهن و خۆشهویستی تۆم، هاتووم به میوانیی تۆ و ریگایهکی دوورم بریوه، چارهنووس منی گهینده ئیره، چونکه من ریواریکم به نیازپاکی هاتوومهته بهر دهگهتان و کهس دهراگی لی نهکردمهوه، بهلام برسیتی ناچاریکردم وهژوور بکهوم، چونکه زۆر سهرمام بوو، زۆر برسیم بوو، ههسته وهره به لامهوه، به راستی من مرۆفیکم هاو زمان و هاو خویی خۆتم.

دانیالا ئەم خهونهی بینی، پاشان ههستی کرد شتیک به ئاستهه گازی لیدهگریته، تا بیداری بکاتهوه، که بیدار بووهوه، دهستی له میلی دهمانچهکهی دهرهیناو دهستی برد بۆ پهنا گوچکهی، شتیک لهمس کردوو به ئەسپایی گرتی و خستییه بهر چاوانی، کات روشن بوو، دیواری ماله که تهنه له ئاستی تاقی سهروهی بنمیچهکهدا روشنایی ئاسمانی دههینایه ناو ژوورکهوه، مال روشنتربوو له جارن، ئەمه شتیک بوو تهنیا دانیالاخان دهیزانی.

کاتی که شیوهی میرووله سپییه روشنکهی بینی! میروولهیهکی بالدار سی، سهری سوورما له خۆشیدا، راستهوخۆش وهک ئیحا یان وهک ئیلهامی پێ بگات، خهونهکهی هاتهوه یاد... سلاوی لهگیانی میروولهکه کرد و فهرمووی: ئەوی فریشتهی پیروژ سووپاس، عاقیبهت بجووکترین فریادرس هاته هانام. دهبی گیانیکی وهک تۆ چیی بۆ بکریته! بهچی دهتوانی له دهست به لای دیوهکان رزگارم بکهیت؟ پیم بلێ چی بکهیم؟

میروولکه لهسه دهستی ههلفری و ئهوش دوایکهوت، بهرمو ژووری نانخواردن، کاتیک که دانیالاخانم ئهو دیمهنه بیی تیگهیشته که ترس؛ وهک چۆن سی سأل لهمو بهر شالای برده سهرئهو، ههمان شیوه میوانهکیشی دووچاری ههمان چاره نووس هاتوه. ئهو تاکه میوانه بیی که سی دانه ساله چاوهروانیی دهکات. چوونکه میوانهکه له ئالتن چۆن دهچوو، کت و مت ههر دهتگوت ئهوه! ئهوش کهمیگ له ترسهکانی دانیالایان کهمکردبووه له خهوندا. چوونکه دلیر زور شیوهی له گورانی بیژی بهناوبانگی ئینگلیز ئالتن چۆن دهچوو، بهلام بالای ئهم بهرزتر بوو. دانیالاخانم کاتیک ئهوی بیی، تیگهیی و یادی هاتوه که باوکی راستی کردوه، ههستیگرد باوکی به ههله ئهوی بهکار نهبردوه! ههستی به کهمیگ لیووردنکرد دهر ههق به ههلوئیستهکانی باوکی. چوونکه تارادهی کینه قینی لهباوکی دهبووه... بهلام کات بو ئهوه لهبار نهبوو که بیر لهوه بکاتهوه، چوونکه نیوهی لهشی دلیر لهناو دیواکهدا بوو؛ که دهبوو یاریدهی هاتنه دهرهوی ئهو بدات. دلیر له ترسا قهبارهی چووبوووه یهک و دهنگی دهرنهدههات و ههلهی بوو دهستی کهسیک رزگاری بکات، چوونکه هینده ترسابوو نهبیتهوه. لهتاواندا خوی خزاندهبووه ناو دیوارهکهوه.

کاتیک دانیالاخان ئهوی بیی، کهمیگ ترسی رهوییهوه؛ بهشیکی روشنی له خهونهکان یاد هاتوه و تیگهیی و باوهری هینا که ئهوه خاوهنمال و جهلادتهت بهگ نییه هاتوه تا به قامچی ئهشکهنجهی بدات، بهلکو میوانیکه و میوانیش خوشهویستی خواجه. ههستیگرد یهکهمینجاره خوی ترساوو نهخوش نابینیت، ههستیگرد هیشتا دهررونی زیندوووه و یادی هاتوه که باوکی راستی پی ووتبوو، ئاو به چاوانیهوه دهچۆراو؛ لهخوه، دلنیا ههردوو دهستی به نهرمی بهرمو لای دهستی راستی دلیر بوکانی دریزکرد و به زمانیکی شیرینی فارسی تارانی فهرمووی: نهترس ئهی ئاغای میهرهبوون، ئینجا دهر دهستی ئهمونهت ههستی، بیا بده ههردوو دستهایتون به من، بامن ههمیشه جان در دل و دل دهر جان میمونی، چوون شوما میهمونی مهنی. بیا قووربانتووم، نهترس ئهز مهن، چوون ترس جوونمون میدزدی، چوون ترس در بهینی ما نباید محکم بهردار باشه یا زندگی کونه.

که وههای فهرموو، فهرموودهکانی وهک دوعا؛ یان وهک خوشترین ئوازی گیانی بهر بیستگهی دلیر کهوت، دلیر تهنها به تهماشا، به دوایدا به ئاخوتن، به دوایدا به بیستن، تیگهیی که ئهوه خاوهن ماله و لهگهلیدا دهوئی و دلنهوایی دهکات، هاتوه هوش خوی، به ئهسپایی له دیوارهکه هاته دهر و دهستی دایه دهستی خانم، خانم دانیالا فهرمووی: من ناوم دانیالیه. ئهوش به دلیر خوی بهو ناساند. زور خوشحالبوو دانیالاخانم، بهو ههسته ساوایانهی خوی؛ وایزانی ئالتن چۆن ئهوه ههموو ساله دواکهوتوه له بینینی ئهو تا خوی

فیری زمانی فارسی بکات، ئینجا بچیتته دیدهنیی ئهو. به شهرم و سهر سوورمانهوه،
فهرمووی: وامزانی به زمانی ئینگلیزی خۆتم پی دناسینی.

- بو بهریزتان مهگهر خانمیکى ئیرانى نیین؟
- بهلى، بهلام جهنابتان مهگهر خودى ئالتن جونى گورانبيیژى بهناوبانگ نیین؟
- نهخیر، دهشیت خانم به ههلهدا چووبیت، من بابایهكى كوردم سهر به كوردستانى
باشوور. بهلام فارسیش دهزانم.
- ئهى چون ئیرهت دوزییهوه؟
- بهریكهوت، چونكه من ریگهم ههله كردوو و نیازمەندم بچم بو پایتهخت، بهلام
خانم ئەم ههموو كهله سهر و دل و سیو زمانانه چیین؟ ئایا ئهوانه راستیین؟ ئایا
ئهوانه راستیین؟ یان یارییهكن وهك دهمانچهكهى دهستت؟
- خانم دانیالا كه یادیهاتهوه لهناو راستیدا دهژی و هیشتا له ژیاندايه، كهمیک
دوودلبوو، وورده وورده خۆیکیشایهوه و قهبارهى بچووك بووهوه و كهوتهوه ناو
گوومانهكانى بهر له تاویك لههوپیش! ترسى لینیشتهوه و قهبارهى بچووكتر
بووهوه، چونكه تیگهیی كه میوانهكهى خودى ئالتن جون نهبوو، كینهو رق
ههلمهتیا ن هینایهوه سهر و یادی هاتهوه كه باوكی درۆی لهگهله كردوو. بویه
دهربهستى وهلامدانهوه و تهبریر هینانهوه نههات دهرههق بهو كهلهسهرو جهرگوو
دلهى لهناو یهخچالهكهدا بوو. چونكه دلنیا بوو كه دلیر بهههر شیوهیهك بیت
دهبیت بهشیک له بهسهرهاتهكان و خوی له راستیهكان تیدهگات. له خهیاى خویدا
فهرمووی: نهگهر پالهوان هاتبیت بو رزگار کردنى من، گوومان له پاکی و بیتاوانیم
ناکات، چونكه پالهوان به تهماشا فام دهکات، تیدهگات، ههلوئیست و هردهگریت،
کاتیک كه بهرامبهر مهكى دهوینیت.

دلیر لهناو پهشوکانى ئهو كهمیک لهرزى رهوییهوه، چونكه زورى بهلاوه سهیر بوو، كه
خوشى و غهمى ئهو ئافرمته له چهند چركهیهكدا ژيان و مردنهوه. وهك ئهوهى تهماشای
فلیمیکى سىحربازى بکات؛ چونكه ئهوى لهجوورهها تهرزى جياوازی دهروونیدا بینى،
بچووك دهبووهوهو رهنگ و سیمای دهگور او ترس گهمهى به كهرامهتى دهکرد!

چونكه بینى دانیالاخان كهوته لهرزین و شپرزه بوو، تنها مندالانهو ورکگیرانه خوی
خزانده باخهلی خوی و گهرايهوه بو ناو هۆلى ژوورهكهو لهسهر كورسییهك دانیشت.
بهدم خو لهباوهش گرتن و خوراژهناندنى شیتانه و پر له ترسهوه، دووپاتانه دهیگوت:
باوكم درۆزنه، درۆ دهکات، درۆ دهکات باوكم، باوكم درۆزنه و نابیت و ابیت، باوكم

نابیت درو بکات. به دووپاتی تهماشای دلیری دهکردو و ههای دهفهرموو. رقی هم لهخوی، لهباوکی و لههمموو جیهانیش بوو، دلیر هستی کرد که دانیالاخانم تاراددهی گوومان قینی لهمیشه.

دلیر بوکانی بهدوایدا هات و هیچ له مهسهلهکه حالی نهدهبوو، میروولهکه له دهوری سهری خانم دانیالا بالهفرهی بوو، کهمیک نارامیی بهو دهبهخشی وهک هالهیهکی له روشنایی دروستبوو؛ لهدهوری سهری نهو سووری دمخوارد. دلیر به تهماشاکردن نارامیی جارانی دههینایهوه بارو هستیکرد خانم دانیالا هیچ دههستهی نهو سهرو زمان و سیوو جهرگ ودلانه نییه که لهناو بهفرخهروهکهدا بینیی، لهدلی خویدا دلنهوایی خوئی بهوه دهکرد که گوايه نهوانه جهرگ و دل و کهلهسهری بهراز و گیاندارانی ئینگلیزین! که دهشیت سهری بهراز بن! چونکه تاکوو نهو کاته مروقی ئینگلیزی بهبینیوو جگه له جهلادته بهگ! بویه دانیالاخانم همموو گهلی ئینگلیزی لی بووبوو به بهراز. تارادهیهکی زور باوهری بهوه هینابوو که راسته له قورئاندا هاتوو و دهلئیت: هندیک له مروقهکانمان کرد به مهیموون و هندیکی تریانمان کرد به بهراز! چونکه جهلادتهی جهلاد بهگ به همموو زمانیک جنیوی دهدا که دههات ههئیدهکووتایه سهر کهرامهتی خانم و پاشان به قامچی دهکوته ویزهی! چونکه دانیالاخانم سی دانه سال بوو گیرودهی نهو جهلاده بوو، هستی دهکرد که باوکی نهوی فرۆشتوو! نهمانه گشتی باسن و لهدواییدا باسی دهکم بوتان چونکه دالیانم نسلن نازانیت له چی شونیکه و لهچی شاریکه، هر هینده دهزانیت که تهیارمیهک له پایتهخت نیشتهوو جهلادته بهگ نافرتهیکی ناردهوو بو پیشواری لیکردنی و خوئی نیوهشهو خوئی وهکوو دیو نیشانی خانم دا. بویه همموو دوونیای لی بووبوو به بهرازو خوو دیو! ناهقی نهبوو. چونکه ئیوه زووربهتان جهلادتان نهبینیوه؛ ئیوه نازان جهلادته بهگ چون جهلادیکه... نهگهر بیت و باسی کهرامهتیتان بو بکه، بیگوومانم که ههستتان بو مروق مولهق دهبیت، گهرچی جهلاد مروق نییه، بهلام هر خوش نییه که هن لهناوماندا به دوو پی دهرون و خویمان وهک مروق دهخملینن. بهلام من بهش بهخوم، جهلاد به مروق نازانم.

به پeshوکاوی و لهترسی دهربازبوون لهههراسی دیمهنهکه دواي دخانم دانیال کهوت، کاتیک لهو نزدیک بووهوه، بینیی هالهیهک لهدهوری سهری روشن دهگهریت، زیاتر گوومانی پهیدا کرد، هستی به گوناح کرد که دههق به فریشهیهکی ناسمان گوومانی کردوو، پاشان دهستی ریزی نایه سهر دلی و فهرمووی دانیالاخانمی پیروز بمبهخشه. بیگوومانم که تو نهوکارهت نهکردوو، بهلام تکایه له بههلهدا چونم بیوو، تکایه بمدوینه و تیمبگهینه... نالتن جون کنیه و پهيوهندی به منهوه چیه؟ بو بهلاتهوه سهخته دان بهوهدا بنییت که میوانهکهت ئینگلیز نییهو کوردیکی ناواهی؟ ههلهم چیه، بمبووره که بی پرس هاتوومهته ناو مالهکهت، گهر ریگم بههیت هر نیستا دهروم.

کاتیک که دلیر و هار رستهکانی لهتهک یهکتریدا ریکدهخت، دانیالاخان لهسهر جیگهی خوی ههستاو شالاوی برد بۆ دهمانچهکه و پهنجهکانی به لهرزۆکی و به تیکهلی نایهوه سه میل و به دهم هوارهوه ووتی: گهر راست وه لأم نهدهیتهوه بهر لهخۆم تۆ دهکوژم، تکات لی دهکهم ئاغای دلیر، من بیرهکانم شهکهن و بیرم جهم نییه تا باش بیر بکهمهوه،

- پیم بلی، تکات لی دهکهم ؛ چونکه من شایانی ئهوه نییم تۆ درۆم لهگهآدا بکهیت، جهنابت ئالتن جۆنیت یان دلیر؟ کامیانیت راستم پی بلی.

- خانم گیان دهرانم خۆشحالت دهکهم بهوهی که بلیم بهلی من خودی ئالتن جۆن م بهلام من نازانم تۆ باسی کئ دهکهیت، من ئهوه ناوهم ههرگیز نهبیستوه و نایناسم، من بابایهکم گهرۆک و بۆ مهبهستیکی پیروز روومکردۆته وولاتی ئهوروپا. ناوم دلیره ؛ دلیربۆکانی، کوردم، خهکی کوردستانی خوارو له شاری ههلهبجهی کیمیبارانکراو له دایک بووم. کهسم نییه، ههر هیچکس کۆی خانهوادهکهم به کیمیایی له رۆژیکدا لهناوبران... تهنها مروقیکم و نازاری کهسم ناویت؛ کهس، ههرگیز.

- کهواته کهس تۆی نهناردوه بۆ ئیره؟ پیم بلی تکایه کئ ریگهی ئیره نیشان دایت؟ ئهم جیگهیه دهکویته کوپوهی شاری لهندهنهوه؟ ئایا راسته له وولاتی لهندهنم؟

ترس و لهرزو ههلهشهیی پرسیارهکانی گهشتیکی نامۆی بهخشی به یادی دلیر، تیگهی که دهشیت ئهوه ئافهته دهستهسهر بیت و نازانیت له کوئ دهژی... پاش کهمیک رامن له جووله و دهمانچهکهی دهستی، ههستیکرد که خانم باری دهروونی تهبا نییه. بهلام گوومانهکانی نهخته روو، تهنها وهلامی دایهوه و ووتی:

- ئهوهی راستی بیت، دهبیت بمبووریت، من ریگهم ههله کردوه، بهلام بهر لهسی رۆژ به بهلم له یونانهوه گهیشتمه دوورگهپهک، کهشتیهوانهکان که دایانهزاندم، ووتیان ئیره شاری لهندهنه و بهخیرچیت، ئیتر نازانم ئهمه تاچهند راسته! چونکه ههندیکجار که بۆ شوینی تریان بردووم، له جیگهیهکی تریان لهههمن جیگه بهجیان هیشتووم! چونکه بازارهکان درۆزنن... مروقهکان درۆزنن.

بۆیه لهورۆژهوه وونبووانه دهگهریم و ئیره یهکهم ماله لهریگهمدا بینومه. ههر هینده دهرانم، بۆیه من دواي سئ شهوو سئ رۆژ گهران گهیشتمه ئهم مالهی که ئیوه دهگاتان لهسهر نهکردمهوه، بهراستی من له تاو برسیتی و سهرما بی شهرمیم کرد و وهژوور کهوتم، دهبیت بمبووریت، گهر ریگهشم بهدیت درۆم تا دلنیاتان بکهم که هیچ مهبهستیکم نییه. دهبی زور بمبووریت، تکات لیدهکهم خانم بمبووره، نهمزانی که لیرهدا تهنها تۆی فریشته دهژی و ئیره مالی بهریزتانه.

دانیالخانم که می‌ک باومری بهو هینا، چونکه ئەو به ئەدهبی مروقیکی پر له ریز دەدوا، ههستی کرد که ریزی بو هه هیندهی رادهی پرستاری گهوره میهر نامیزه، هینده بهس بوو تا کامیک له برینهکانی ساریژ بیت، بهلام ترس ولهرزی خاموش نهدهبووه، دهمانچهکهی هه لهدهست بوو... کاتیکی زوریان به گفتووگوه برده سه...

- کهواته تو هیچ دهربارهی ئیره نازانیت؟ بهلام پۆلیس ئاگاداری هاتنی تویه و دهرانم که تو نیردرای پۆلیسیت... پیم بلئی، تکات لیدهکه من زور ماندووم و حهز ناکه تاوانت بهرام بهر بکه، چونکه من دهست به سهرم لیره داو جه لادیک منی رفاندووه، دهرانم تو ئەو نییت. دهرانم؛ چونکه تو بونی ئەوت لی نایهت. تو بونی مروقت لیدیت... من دیل و دهسته سهرم نازانم بو؟ نازانم چون! بهلام بو سی سالی دهچیت، باوکه نار دوومی بو له ندهن بو کار کردن، یان بو شیعر دانان بو گورانی بیژیک که وامزانی تویت، بهلام هه ئەو شهوه له فرۆکه خانهوه منیان فراند و لهو شهوهوه که سم نه بینیه، جار ناچار له ههفتهیه کدا دوو جار پیاویکی زور قهلهو دیت و به هاتنی بهری ئاسمان تاریک هه لده گهریت و دنیا تاریک ده بیت، تهنها به تاریکی دیت و ده لیت جه لادمت بهگم، پاشان....

زیاتری بو نهوتراو خوی گرموله کرد له زهویدا و تووشی په رکهم و لنگه فرتی بوو! دلیر بوکانی که می‌ک حالی بوو لهوهی که دانیالخانم قوربانیه که و فریندراوه. ناچار چوه هانای.

ئهویش بهدم له زو لنگه فرتیوه دهمانچهکهی دهگوشی، بهلام دلیر سهیری لیهات بینیی دهمانچهکه فیچقه دهکاو دهنگیکی وهک دهمانچهی ته رهقه شیوه دهکات و لهبری گلۆله=گوله رهنگاویکی رهش فیچقهی دهکرد، زوو ترسی نیشتهوه کاتیک که دانیالا بهدم فی لیهاتنهوه ویستی فیشهک بنیت به سهری خویهوه، چونکه زور ترسابوو، زور ئەشکه نهجه درابوو... دلنیش بوو که ئەورهنگانهی له خهون و له راستیدا بینیی نیشانهی هینانی بهختهوه ریه.

دلیر هه هیندهی دهرانی له دۆخی وه هادا که کهسێک دوو چاری په رکهم ده بیت؛ ده بیت تووند تووشبوو بگریت و چاوهکانی دابخات و چاودیری ئەوه بیت زور په له هاویژی نهکات، تا زهبری پی نهگات. کاتیک که دلنیا بوو دهمانچهکه راستی نییه، هه له داوان خوی له خانم دانیالا نزیک خستهوه ئەوی تووند نووساند به خویهوه. یه که مجاری بوو هینده نزیک بیت له ئافرهتیکهوه، یه که ماری بوو ئافرهت له ئامیز بگریت، ههستی به سهروش و سۆزیک گریان هینهر کرد، ههستی کرد هه موو جیهانی له ئامیزه و چاودیری ئافرهتانی هه موو جیهان دهکات. به داویدا ئەو کاتهی بیر کهوتهوه که له پۆلی شه شه می دواناوهندی دهرچوو، ئەو رۆژهی یاد هاتهوه که خۆشهویسته کهی هاتبوو به میوانی و بهوی ووت:

ئەگەر ئامادە نىيەت بمخوازىت، ئەوا كەسىك ھەيە و نىياز مەندە بىتە داخوازىم، ئەوا ناچار دەبم شوو بكم، چوونكە دەبىت كەسىك بىتە ژيانمەوہ تا وەك ژن و مئرد لەگەلدا بژىم. دلئىر زورى بەيادا ھات كاتىك كە ئەوى كرده باومش و ھەولدا كە سەرى ئەو كەناو شانى خويدا ھەشار بەدات تا نەبىنئىت، بەلكوو بەوہ يارىدەى بەدات ، تا پەركەم دەربازى بىت. بەلام دانىالا ھىندە لنگە فرتىي كردد، ئەو ناچار بوو لەسەر جىگەكە درىژى بەكات و بە سەرچەفنىك دەمووچاوى داپوشئىت. تا ھىورى بەكاتەوہ. پاشان خانم دانىالا لەھوشخوى چوو. خاوو خلىچك بوورايەوہ. كات ئىوارە بوو. مألەكە رۆشن بوو، مانگ لە ناننىك دەچوو كە لەسەرىكەوہ لايەكى لئىكرابىتەوہ. مئروولەكە تەماشائى دەكرد.

❖ بەشى دەبەم

مئروولەكە تىگەھىشت كە دانىالاخانم بىرەكانى شەكەتن و باوهرى بە مروؤف و بە نزىكترىن كەس باوهرى بە خوشىي نەماوہ. مروؤف لەويدا دووچارى زەبر دەبىت كە باوهرى دەرهق بەوانى تر دەمرئىت. تىگەھىي كە ناتوانئىت يارىدەى ھىچيان بەدات. مئروولەكە لە غەمدا رۆشنائى لئى براو لەو كاتەدا كە دلئىر ھەلەداوان بە دەورى خويدا چاوى بو پەرداخە ئاوىك دەگىرا تا ببىژئىنئىت بە روخسارى دانىالادا، مئروولەكە فەرمووى:

- ئىتر لئىرە بەدواوہ من وانەكانى عىرفانت فئىر ناكەم، تو لە دادگائى ھەق و دادپەرمىدا بە خوائ مىھربان و بە عئشقىكى پىروژ دەسپىرم، چوونكە عىرفان ئەو پلەھىيە لە زانست كە مروؤف دەگات بە ھەق و راستى، ئىتر ھىمەتى مروؤف دەكەوتتەكار بو چاك كردن و راستكردنەوہى ھەلەكانى ژيان، لەويدا كە مروؤف دەگات بە يەقىين لەگەل جەمسەرەكەى ترى نەژادى دووھەمدا.

دلئىر بىرى لە فەرموودەكانى مئروولە نەكردەوہ، چوونكە زور شىپرزە بوو، تا كەمئىك ئاوى پەيدا بەكات. مئروولەكە ديار نەما... دلئىر ھەلەداوان كەمئىك ئاوى پەيدا كرد و پژاندى بە رووخسارى دانىالدا كە وەك فرىشتەى بئى گيان بەر لە تاوىك پەلەفرتئى تووش بوو؛ وەكەو شەقشەقە دەلەرزى و پاشان لەھوشخوچوو...

كاتىك كە كەمئىك ئاوى پژاند بە روخسارىدا كەوتە تەماشائى ووردبوونەوہ لە وىقارى دانىالاخانم، گەرچى ئەو تەواو لەرو لاوازو كەنفت بوو و پئىستى بە ئئىسكەكانى لەشيدا

نووسابوو، بهلام جوانییهکی هینده به تهلیسم و خرۆشی ههبوو که تهماشاکانی مروقی سڤ دهکرد، وهک بارگهیهکی سهیر، تهماشای مروقی دهچهقنده سه نیکاگانی، چونکه ههچی جوانی ژیانی مانهوی بوو؛ له ناو ههردووگنینهیدا خویان مهلاس دابوو. بۆ یهکههجار بوو باوهری بۆ ههمیشهیی گۆراو باوهری هینا که ئاسمان شین نییه و سهوزه. دلیر ههستی به ئازار هکان و ستهمدیدهیی ئهو دهکرد، دهیزانی که مروقیکی دهستهسهر تا ئهو رادهیه دووچاری ئهشکهنجه دهبیئت. مروقیکیش لهتاو جوانی هینده نغروی جوانی مروف دهبیئت؛ که ناچارانه باوهر دههینیت که ئاسمان سهوزه نهک شین.

لهبهر ئهوه دهر بهستی ترس و مهترسییهکانی خۆی کهمتر دههات، توانی لغاوی ترسهکانی خۆی بکات و کهمیک بهسهر خۆیدا بچیتهوه، چونکه کارهسانی لهوه سامناکتری دیوو، چونکه ئهو له کیمیابارانهکه دهر باز بوو بوو، ئهو خهکی شاری ههلهبجه بوو، ههزاران جور مردنی دیوو بهر لهوه، یادی هاتهوه که ئهو نابیئت لهو دیمهنه سامناکه بترسیئت که بیینی، بهلکو دهبیئت وورهی بهرز بیئت و کاریکی وهها بکات که دانیالاخانم له مهترسی و ههراسانی و نهخۆشی دهر باز بکات. چونکه تیگهیی که دانیالاخانم دهستهسهره و کهسیکی تری نییه جگه لهو، لهتهک ئهوانهشدا ههستی به له دایکبوونی سۆزو هاوههستی و هاودهردی دهکرد، ئهگهر ئهم ههستانه ریخۆشکهربن بۆ عیشقیکی بالایی، ئهوا ئهو له وانهکانی دواینی عیشقا پیرۆکه دهبوو و گرووگالی دهکرد. بۆیه بهدیار سیمای دانیالاوه لهوپهری هاوسۆزیدا ئیشکگر بوو، ههستی دهکرد لهناو دهر وون و بیرى ئهودایه و دنیایا بوو که ئهو له دۆخی پشوو داندایه. چونکه لهشی خاو بووهوه، پاشان کهمیک چاوی کردهوهوه تووند، زۆر تووند دهستی راستی دلیری نووساند به خۆیهوه. هینده تووند ئهوی گرتبوو... وهک ئهوهی بۆ ههتا ههتایه دهست لهناو دهست بن.

ئهم ههسته پیرۆزهیش دلنهواییهکی زۆر بوو بۆ دلیر بۆکانی، ههستی دهکرد تهنها خۆشهویستی مروف له نهخۆشییه دهر وونییهکان دهر باز دهکات، چونکه مروقی دهر وون نهخۆش بههوی تووش بوونی زهبری بیسۆزی و ئهشکهنجهی بیههستانهی کهسانی نزیك لهخۆی دووچاری سهراښیوان و ههستیریا و ههراسانی دهبیئت.

بۆیه تا دهمهو بهیانی دلیر سهرگهرمی تهماشاکانی روخساری ئهو بوو. به جوریک دلنهوایی و خۆشیی دهگهیی به گیانی که کۆی ئهشکهنجهکانی ژیانى رابردوی خۆی لهیاد چوو و تهنها ئومیدی شيفا له دهر وونیدا گۆش دهبوو، شفا بۆ خاتوو دانیالا.

ههستی دهکرد که پنیوسته لهسهری تهنها دالدهی لهمهودوای تهرخان بکات بۆ تهندروستی دانیالاخان، ئینجا ئامانج و تهنها پهیامی؛ که وهک فهرموم گهیااندنی پهیامیک بوو بۆ مهلیکهی ئینگلتهر.

چوونکه دلوو گیان و خوزگهی وهکوو مؤمیک بهدیار تهماشاوه داگیرسابوو. ئەوش پیرۆزترین جۆری دەرمانه و یهکهه چهشنه چارهیه بو خزمهتی مروفتیکی تووش بوو به شیزوفرنی و هیستیریا. چوونکه ئەم جۆره له پزشکی نیو دهولتهیدا قهدهغه کراوه، بویه تووش بووهکان زور موزمین و بیچاره، نهخوشیهکانیان درێژخایهن و دهروون وهرزکهره.

دلیر بۆکانی چیتتر له مروفت نهدهچوو، پرشنگی ئەو دهبوو به ههناسهیهکی گیانی و دهپرژا بهسهر رووخساری نووستووی دانیالادا... دانیالا دهستی راسی ئەوی تووند نووساندبوو به سهر دلی خویهوه و له خهویکی خوشدا رۆچوو بوو، دلیر تا دهمهو بهیان سهدان خهونی خوشی سپیی و رهنگینی بینی. له خهونیدا دهبوو به رۆستهه، به زوراب، به حافیز و سهعدی، دهبوو به پیغمبهری رزگارکهر، دهبوو به خواوهندو زیندهخهوی به پیغمبهرکهانهوه دهبینی. ئەو باوهره ئایینییهی لهدهستی دابوو، دهوری ئەویان تهنبووو! وهک ئەوهی یهکههجمجاری بیت ههست بکات، که ئایین مافی رهوای ههر مروفتیکی خیر مهنده، ئەو مروفتی باوهری یهقینی به ئایینیک ههبیت، مروفتی رهسهنه و لهژیاندا رۆژیک ئایین دینه هانای و مروفت له نههامهتی دهر باز دهکات. چوونکه ههچ شتیک لهم دوونیایهیدا نییه که زادهی باوهریک نهبیت، که بیریکی لهپاشهوه یان لهپیشهوه نهبیت، چوونکه بیرهکان بژیون، و اتاکان و پارانهوهکان دهژین له ئاسمانی سهری مروفتی رهسهنداو خواکان ئەو دهبینن گهر کو بن یاخوود تاک.

دلیر بیرى لهوه دهکردهوه که بارگهیهکی گهشبین و تین بهخش و ووزه بهخش دهورهی ئەویان داوه. ههستی دهکرد هیزی گیانی ئافرهتیک له ناوجهرگهی گیانی دانیالاخانهوه بهرهو گیانی ئەو تهووزم دهکهن و لهمسی ههستهکان و نهستهکانی دهکهن و تهماشای یهکه یهکه له بیرهکانی دهکهن. دلیر ههستی دهکرد دهستی ناوهته دهستی فریشهیهکهوه، دلنیا دهبوو لهوهی که ههشتا لهسهر زمین دهژی و نهمردوهو رووداوهکان راستهقینهن. چوونکه باوهری نهدهکرد راستیهکی بهو شیوهیه زهق له ژیاندا ههبیت. باوهری نهدهکرد که دانیالاخانم فریشه نهبیت، بهلام چۆن فریشهیهک؟ فریشهیهکی بی بآل و بآل ههلهکنراوو دزراوو ههلههتاو! باوهری زیاتر بهوه دهکرد که راسته لهناو مروفتهکاندا ههن دیون، ههچ جۆره رهحم و سۆزیکى مروفانهیان له دلدا نییه. چوونکه دیوهکان دلنیا نییه کاتیک که جوانیکى وهها زهجر دهکهن و دهیتوقینن. ئەمه نیشانهی راستیه که ههن لهناوماندا لهسهر لاشهئى ئەوانى تر دهژین، ههن لهناوماندا سهرو زمان و لووت و جهرگ و دلی مروفت ههلهکههن و دهیخۆن. ئەوانه کهی مروفتن؟ کى دهلئیت ئەوانه مروفتن؟ نا... مروفایهتی به ههلهدا چوون. ئەوانه دیون لهناوماندا و له نهژادی ئیمه نیین. چوونکه ئەوان چاویان کویرهو ترس داگیری کردوون، ئەوان له ترسا تا دین قهبه تر و زورخورتتر و تهمهلتتر و شهراى تر دهبن، بهجۆریک که ناچار دهبن گوشتى مندال و

ثافرهت و پیاو حه لال بکهن له بازاره کانداو کهرامه تیان تیادا له بار براوه. ههن له ناوماندا جگه له سه برین و قهئل و خوینخوری و زووحاک په رستی هیچی تر نافامن. نهوانه به زمانی ههموو ئایینهکان بیگانهن و له تووخمی شهرن. بویه ناشیت مروّف و دیو تیکهل به یهکتری بین. نهوسا نهگهر نهوه روو بدات، قیامت هه لدهستیت، نهوسا ئاسمانهکان پر دهبین له کینه و رقی شهیتانهکانی دهر وونمان... نهوسا شهروو خیر قاتی واته تیکه لالو دهبین، نهوسا نهخوشیهکانی مهرگ چرا تاریکهکانی خوین هه لدهکهن و دینه ناو دهر وونهکانهوه. نهوکاته نهخوشی بهر له مهرگ مروّف هه راسان دهکات.

باوهر بکهن، گهر وهها پروات، جوهره نهخوشیهکی وهها دیت که مروّفایهتی قر دهکات، چونکه نهوه خوشیه که دیت، لهناو دلای باکاندا دهژی... باکان که سیو سی، یان به نهژماردهیان هیندهی سوورتهکانی ناو قورئان زورن. نهکهن شهروو خیر تیکهل به یهکتری بکهن، دهنه خواوند وهک ئیسر ائیلتان لی دهکات، چونکه نهوان به قسهی موسایان نهکرد.

نهوم زانسته مروّفناسیه له گیانی دانیالاه تهوژم و هروژمی دهکرده ناو گیانی دلیر بوکانیهوه. دلیر بوکانی باوهری به خوی مهتینتر دهبوو، ههستیک لهناخهوه دهر وونی نهوی پر دهکرد له بههره توانا و وزه ی باوهر، ههستی دهکرد که دهنوانیت گهر ههموو جیهانیش له بهر دهمیدا سه برین، نهوه نهترسیت و بهرگری بکات، چونکه تیگهشست که بهههشت و دوزه له سه زهوییه و جیگهیهکی تر لهم بهههشته بهرینه جوانه بوونی نییه که شایانی ژینگه ی مروّف بیت. چونکه سرووشت و مروّف و جیهان یهکهمین مالی مروّفی پیروژن و نادم و حهوی پیروژ خوین ژیانیان روشنکردهوه له سهری؛ کاتیک که دابهزین. واته دوا ی سهفهری دابهزین.

نهمه راستیهکی بهلگه نهویسته، که وهک وورده میروولهی تیشک شیوه له سهر گیانی دلیر و دانیالا نهخش دهبوو، ههردوکیان پر دهبوون له ژیان، دهژیانهوه، چونکه نهویش وهکوو دانیالای لیهاتوو له ژیانی گهر وکیدا و سکی به پشتیدا نووسابوو. بهلام نهوه هیزه یان نهوه تهوژمی یهکگرته دلنیا یه سیمای ههردوکیانی وهها سهیر گوری که باوهر ناکهیت؛ گهر بلیم هینده جوان بوون نه بیتهوه!... چونکه هه رچی کهموو کوریهکانیانه لهویدا وهک خهوه به چاوانی خوین بینیان. چونکه نهوه شهوه تیپهری، شهویکی تریش، ئینجا شهویکی تر... جا مه پرسه چهند شهوه، چونکه دهشت باوهر نهکهیت. بهلام نهوان چهندین شهوه پیکهوه هاوری و خوشهویست و هاوخه و هاوسوزی یهکتری بوون.

بهلام باوهر بکه که ههن دیک ههن لهناوماندا که دهنوان هزار شهوه بنوون، بگره دهنوان چهند سهدهیهک بنوون وهک نهسحاب ولکه ههف... ههن هه همیشه زیندوون لهناوماندا دین و دهچن و جار ناجار لهشیان بهرمان دهکهن. گهرچی نهوان بی لهش و نادیارن، بهلام

توانای له مسکردنی نیمه‌یان هه‌یه، جا مه‌پرسن بۆچی هه‌له‌یه گوومانکردن له باوهری خواوه‌ند و خواکان. چونکه خواوه‌ند له‌ناوماندا زوره، هینده‌ی نه‌ژماردی نه‌و بالنده‌و نه‌و گیاندارانه و نه‌و مرو‌فانه‌ی که له ژياندا بۆ نازادی ده‌ژین.

با بلین هه‌ردووکیان بۆ چه‌ند شه‌ویک نووستن، پیکه‌وه هه‌ر هه‌مان ده‌مه‌و به‌یان کاتیک پرسنگی نووری وه‌نوشه‌یی مه‌یله‌و به‌نه‌فسه‌جیی روون به‌ر چاوی دلیر که‌وت، گیانی جووت بوو له‌گه‌ل گیانی دانیالادا و به‌کیانگرت له‌ عیشق و نازادیدا. جا به‌بی خه‌م، به‌بیگه‌ردی و دلنیا، دلیر ده‌ستی له‌ناو ده‌ستی نه‌ودا ئاره‌قه‌ی ده‌کرد.

دانیالاخاتونی شاعیری مه‌زنی ئیرانی به‌که‌مجاری بوو ده‌ستی بخاته‌ ناو ده‌ستی به‌که‌مین خۆشه‌ویستی گیانییه‌وه. نه‌و خۆشه‌ویسته‌ی به‌ شیع‌ر ده‌ربرینی ده‌راره‌ی ده‌فه‌رموو، چونکه نه‌و شاعیری عیشق و نازادی بوو، کاتیک که ئیله‌امی بۆ ده‌هات، ده‌بوو به‌ ره‌نگکیکی گیانی و هه‌له‌ده‌پژا به‌ ئاسمانداو ده‌بوو به‌ په‌لکه‌ زیرینه‌ له‌ ئاسماندا، هینده‌ جوان ده‌چوووه‌ ناو ناخی هونه‌رمه‌ندان و موسیقاژه‌نانه‌وه، نه‌بیته‌وه.

دانیالاخانم که بی‌ری ده‌کرده‌وه ده‌بوو به‌ ئواز و ده‌چوووه‌ خه‌ونی ماموستایانی موسیقاوه‌و سرۆشی نه‌وانی ده‌ژهنده‌. که خه‌نده‌ی ده‌پروانده‌ سه‌ر لێو، گوله‌کانی ناو باخچه‌کانی ژیان بۆنیان ده‌گرت، ره‌نگیان ده‌گرته‌خۆ... دانیالاخانم گیان و سرۆشی زه‌مینی له‌ عیشقا هه‌ر سه‌رکه‌ردبوو. نه‌و به‌ ته‌ماشایه‌ک ده‌یتوانی ئالته‌ن جۆن بکات به‌ مه‌یموون و به‌ ویستی خۆی ناچاری بکات و هه‌ها بژهنیت که نه‌م ده‌یه‌ویت. ده‌یتوانی به‌ته‌وژن و موزارت و فیئالیدی بخاته‌ یادی هونه‌ر و نه‌دیباتیه‌وه و ناچاریان بکات نه‌م چۆنی بوویت نه‌وان و هه‌ها بژهنن... باسی جوانیی بی‌ر و هه‌ست و جوانیی نه‌ندامی و ده‌رونی و ئاکاریی نه‌و هینده‌ زوره‌ له‌ ته‌واوبوون نایه‌ت. چونکه باوکی دانیالا هه‌موو شتیکی ؛ هه‌موو ژيانی ته‌رخان کرده‌بوو ته‌نها له‌ پیناوی نه‌وه‌دا که نه‌و له‌بواری نه‌ده‌ب و فه‌لسه‌فه و تیۆلۆجی و سو‌سیۆلۆژیدا سه‌رکه‌وتوو بی‌ت.

جا با باسی گه‌نده‌لی و بی‌ می‌شکیی نه‌و نه‌که‌مین و چیرۆکه‌که‌مان پر نه‌که‌مین له‌باسی پۆخله‌وات و چۆنیته‌یی بوونی مرو‌ف به‌ دیو! چونکه هه‌ن مرو‌فیکی ساده‌و جوانن، به‌لام مه‌ر جابه‌تییه‌ درنده‌کان کاریان تی‌ ده‌که‌ن و ده‌یانکه‌ن به‌ درنده‌و دوژمن. چونکه نه‌ویش ته‌فه‌ره‌ درابوو، نه‌ویش ناچارکه‌رابوو، دیوه‌کان نه‌ویان داگیر کرده‌بوو. بۆیه‌ دالیخان باوکی خۆی وه‌ک تاجیریکی بۆنه‌فرۆش ده‌ناسی! جا با له‌ هه‌ستی دانیالاخانوه‌ باسیکی کورتی باوکیان بۆ بکه‌م، چاتره‌ پیاو جوان له‌ دزیویه‌کان پروانیت، پنیسته‌ مرو‌ف فی‌ر بی‌ت، هه‌وآبده‌ات هه‌میشه‌ لایه‌نه‌ جوانه‌کانی مرو‌ف به‌سه‌ر بکاته‌وه. چونکه منی چیرۆکخوان به‌وه‌ گه‌وره‌تر ده‌بووم گه‌ر وه‌ک دانیالا له‌ سه‌ره‌تادا باسی باوکیان بۆ بکه‌م، نه‌وسا تاوانبارت نه‌ده‌کردم به‌وه‌ی که من قینم له‌ ئیرانی و عه‌ره‌ب و توورکه‌. نا، نه‌وان خۆیان

رقه‌کانیان هینده مه‌تینه که مرۆف ناویریت تووخی قین بکهویت، چونکه به رق و کینه مرۆف ده‌روون و بیره‌کانی نه‌خۆش ده‌کهویت. بیره‌کانی بیس ده‌بن، ژه‌نگ هه‌لده‌هینن و روخساریان ناهه‌رس و دزیوو ئاکاریان بۆگهن ده‌بیت.

❖ به‌شی یانزه

باوکی دانیالا ناوی شاهپوری په‌هله‌وی بوو له راستییدا، چهند ناویکی تریشی هه‌بوو، وه‌ک ناز ناوو ناوی سیاسی و ئه‌نته‌ناسیۆنال. به‌لام دانیالا له یه‌کی له خه‌ونه‌کانیدا فه‌رمووی: من ناوم دانیالا شاهپوری په‌هله‌وی یه. باوکم مرۆفیکه زۆر جوان که ده‌مبیت ده‌چینه سجوود، داده‌نه‌ویت و له گه‌وره‌یی خۆی خۆش ده‌بیت و ده‌مکاته باوه‌ش و ماچیکی ناوچه‌وانم ده‌کات و ده‌لێت: کچم من باوکی تۆم، هه‌ست ده‌که‌یت چهنده‌م خۆش ده‌ویت، به‌لام وانه‌زانی که مرۆف ته‌نها به‌ پر بوونه‌وه‌ی داخوازه‌ مادیه‌کان ده‌کات به‌ به‌ختیاری، نا. مرۆف ته‌نها به‌ ده‌ربازبوون له‌ قورگی هه‌ژدیه‌ای ترس و گه‌یشتن به‌ عیشق و نازادی ده‌توانیت بگات به‌ ئامانج، به‌ به‌خته‌وه‌ری، به‌ ته‌ندروستی ده‌روونی، به‌ ره‌زامه‌ندی و یه‌قیین. چونکه ماناکان زۆر پته‌و تر و پایه‌دارترن له‌ ماده‌کان. چونکه پایه‌کانی ئاکار و باوه‌ر و خیر زۆر مه‌تینتر و مه‌حکه‌مترن له‌ پایه‌ ماده‌یه‌کان.

باوکم هه‌موو جارێک که بۆنیکه تایبه‌تی داده‌هینا ده‌ستی منی ماچ ده‌کرد، ده‌یگوت: بمبووره‌ کیژۆله‌ جوانه‌که‌م که ده‌بوو ناویکی تر بده‌م به‌ بۆنه‌که، هه‌زم ده‌کرد هه‌موو شووشه‌ی بۆنه‌کان ناوی تۆیان له‌سه‌ر بیت.

بۆیه باوکم له‌ ژیره‌وه‌ی یان له‌بنی شووشه‌ی بۆنه‌کان ئیمزایه‌کی منی چاپده‌کرد، چونکه باوکم باوه‌ری و هه‌ا بوو که ئیله‌های ئه‌و بۆنانه‌ له‌ ماچه‌کانی منه‌وه‌ وه‌رده‌گریت! دانیالا ئه‌مه‌ی به‌شه‌رمه‌وه‌ بۆ گێرامه‌وه‌ له‌ یه‌کیک له‌ خه‌ونه‌کاندا. دایکی دانیالا په‌یکه‌ر تاش بوو. ئه‌ویش سرۆشیکه‌ی زۆری له‌ دانیالاوه‌ وه‌رده‌گرت که باس ناگریت. به‌لام دانیالا بۆ سێ سأل ده‌چوو نه‌ باوک، نه‌ دایک، نه‌ دۆست، نه‌ دۆژمن که‌سیکی نه‌دیوو. بۆیه هه‌شتا باوه‌ری نه‌ده‌هینا که باوکی دووچاری کیشه‌یه‌کی باوه‌ری و ئاکاری و سیاسی بووبوو، که دووچاری خوو دکوژبیان کردبوو، چونکه کاتیک که چه‌کفرۆشه‌کان دانیالایان به‌ بارمه‌ گلدایه‌وه‌، پاش ئه‌وه‌ی که ئه‌و دره‌نگانیک توانیی نیوه‌ ناچل چه‌که‌کان بفرۆشیت به‌ بازاری

رهش و تهانهت مال و سامان و کارگهکانیسی لهسەردانا، ناچاریانکرد خۆی بکوژیت، چونکه شهویکیان بازرگانهکان دانیالاخانیان زهجرکرد و لهههمان کاتدا که گویی له زریکهی مندالهکهی خۆی دهبییت، ئەو شهوه شیت دهبییت، رۆژی دواى ئەوه ؛ کاتیک که دهبییت فلیمیکی کچهکهیان بو ناردوه، ئیتر خۆی دهکوژیت. چونکه بهرگهی ئەو ژانهی نهگرت، چونکه تیگهیی که هرچی ئەوانی تر بدات بهکوشت یان تاوان و ناههقی بهرامبه بهوانی تر بکات، قووربانیهک دهبات، جا قوربانى دان جوهرهکانى زورن. ئەو ئەگەر بیزانیایه قووربانى کچهکهی بهو دهرده دهبات، زووتر خۆی دهکوشت.

ژیان زور خهفت لهو مروفانه دهخوات که به دهستی خویان خویان دهکوژن. ئەمه پراسیهکی بهژانه و بیزانن، ئەوهی لهداخی ئەوانی تر ناچاره خودکوژی بکات، دهبی ئەوانی تر ههست به گوناح، بکهن چونکه به شتیکی مهزن تاوانبارن. جا ئەگەر خزم وکەس و براو دوستن. چونکه مروف نابیت تا رادهی خودکوژی سزا بدریت. له هر ژینگهیهکدا که مروف خودکوژی کرد، مانای وایه یهو ژینگهیه پیس بووه و تاوان بهرامبه به خهلکی دهکرت. چونکه مروف گیانیکی یان ویستیکی نیگزیی زور مهزن ژيانى بهرپوه دهبات. لهویدا که مروف لهمپهر دهخاته سههر ریگهی خۆی، مانای وایه ژینگه ههلهی پهروهدهی تیايه.

ئهمه کورتهی ژيانى باوکی دانیالاخان بوو، گهرچی له راستیدا دانیالا تهواو بهم کهین و بهینهی نهدهزانی، نهیدهزانی له ئەنجامی کردهوهکانی باوکیدا بووه به بارمه لای دیوهکان و بویهشه بيشهرمانه ههلهدهکووتنه سههر کهرامهتی و ههمیشهش به قامچی و دارکاری سزای دهن! بهلام ئەو کاتانهی که دهستی لهناو دهستی دلیربوکانیدا بوو، ئەو ههموو راستییانهیان پیکهوه به خهون بینی. بگره زیاتریش، زور لهوه زیاتر. بهلام خهلکینه با بهسههاتی چاره‌نوسی دلیربوکانی و دانیالاخانمتان بو تهواو بکهم، چونکه ئەوان وهک ئەو شازاده و کوره پادشایه نهبوون که سهدهسال پیکهوه نووستن، نا بهسههاتی ئەوان ئەوان وها نهبوو... ئەوان له راستیهکی دژواردا رووبهرووی کۆسپهکانیان دهبوونهوه، چونکه پاش چهند رۆژیک ئەوان ههردووکیان پیکهوه بیدار بوونهوه. پیکهوه چاویان کردهوه، پیکهوه بیریان له نهجات دهکردهوه. نهجات بوون لهدهستی مافیا چهکفرۆشهکان، رزگار بوون له دهستی جهلادته بهگ و ناغا وحهزرهت. چونکه ئەو دهیان ناوی ههبوو، دهیان پاسپورتی ههبوو، دهیان روخساری ههبوو! چونکه ئەو جهلاد بوو، بو دانیالای باس کردبوو چون له زیندانهکاندا سزای مروفی کورد دهبات و به قهپال خهلک دهخوات له زیندانهکانی تورکیادا. جهلادته بهگ ووتبووی: من زیندانییهکان دهگرم، پێیان دهلیم چون تویهکی خاوهن کهرامهتی توورک و ئەتاتوورک په‌رست زاتی ئەوهت کرد له رهچهلهکی خۆت ههلبگهریتهوه و بلاییت من کوردم، هه‌ی زۆلی بی نامووس و ئەدهبسز... ئەوسا به قهپال په‌نجه‌کانی یه‌که یه‌که ده‌کوژم تا فیر نه‌بییت

پهنجهكان بۆ شايهتمان بهكار بهرئيت، ئهوسا پهنجهكرۆژراو هكانيان تف دهكهمهوه به روخسارياندا و تهعدايان لى دهكهم تا پاشگهز دهبنهوه. ئهوسا سهريان دهبرم وهك چولهكه مليان ههادهكيشم. چونكه من نهاتووركهم.

دانيالاي فريشته روخساري بچووك دهبووهوه كاتيك باسي جهلادته بهگي ديوي دهکرد. بويه كاتيك كه بيدار بوونهوه، خويان لهبهر دم ناجورترين و وهحشى ترين مهترسيديا بينيهوه، ناچار بوون پيلانتيك بۆ دهر باز بوون دابنين. چونكه له نيوانه كاتهدا كه ئهوان پيكهوه نووستن، گيان و بير و ههستيان ئاوئيهي يهكترى بوو، ئيتر چاره نووس ئهوانى دا لهيهك و ژيانيان به بهنديكى گيانى پيكهوه گري درا. بهجوريك كه لهيهكترى بيان نهدهپرسى چي بكهين چاكه و چون بير بكهينهوه! ههروهها دلير بوكانى ئهوه خهوشى بۆ گيرابووهوه كه چون فريشتهيهك هاتوته خهونى و چهپكيك گول و ئهنگوستيلهيهكى مروارى شيوهى نقيم ميروولهى سپي بهو دابوو تا به ديارى بيدات به خاوهنمال. دانيالاخانم ههمان چهپكه گول و ئهنگوستيلهيهكى خهونهكهى وهك مارهيى و جيازى له دلير بوكانى وهرگرتبوو! چونكه باوهري بهو هينابوو لهو نيوانه كاتيهدا، لهو يهك، دوو، سى شهوهدا.

❖ بهشى دووانزه

ئهو رۆژهى كه ئهوان بيدار بوونهوه، سهري سالى دووهزار تيهپريبوو، چهندروژيكيش له مانگ و چند مانگيكيش له سال تيهپريبوو... لهو ماوهيدا سروشتى دلير و دانيالاخانم تهواو سروشتى بووبووهوه و دانيالا هيج جوهره شوينهوارىكي ترس و نهخوشى هيستيريا له جهستهيدا نهمابوو. وهك ئهو رۆژه شادو تهر دهماغ بوو كه باوكى ئهوى ئاماده دهکرد بۆ سهفهري بۆ بينينى يان سهفهركردنى بۆ لاي ئالتن جون. بهلام چيى دى بير له ئالتن جون ناكاتهوه، چونكه تيگهيبى كه ئهويش(واته ئالتن جون) يهكيكه لهوانهى كه حاشا له رهسهنايهتیی خوى دهكات. كه سروودهكانى عيشق و پهيامهكانى دانيالا ناكات به گورانى چيى دى، و سروشى پى دهگاوى لايان لى ناكاتهوه. چونكه ئيستا دانيالا - ئالتن جونىكى نوپى دوزيوتهوه، كه دهستى لهدهستيدايه و باسى پهيامى باوهر بۆ يهكترى دهكهن، و

دانیالا باسی پهیامی خواکانی بو دلیر بۆکانی کردبوو، که دیوانی شیعرهکانی خوی بوون. دلیریش خوی بهو ناساندبوو، پیکهوه هینده تیگهیشتبوون که نهگه بیت و تهسلیمی نازارمکانی بهکتری بین، ئهوا بهرگه ناگرن و دهمرن. بویه ئهوه بهیانیهی که تیایدا بیدار بوونهوه، دوو مروقی تر بوون، مهتیین و بهتواناو هینمن و پر میهر، خوشبیین و خاوهن باوهر به ژیان، به جوانی، به هونهر، به شیعر به داهینان به گورانی و سهماو خهنده و فیربوون و گهران به دهروونی تهماشاکاندا. ههر دووکیان سهراو سهراو پر بووبوون له بهکتری.

کازیوهی بهیان دوو کوتری سپی له دهرهوهی کوختهکهدا، لهسه چلی دارئهرخوانیک دهرشانهوه بهدهمی بهکتریدا و بهکتریان نهوازش دهکرد لهسه چلی بهکیک لهدار سنهوبهرهکان. سنیهریکی تاریک و تهپه تهپی ملوزمیک ئهوانی ترساند و دایان له شهقهی بال و بهسه کوختهکهدا فرین و دانیالا خانم تهماشایهکی دلیری کرد. ناسمان پر بوو له قاغهی قهلهر مشکهکان و ههر دووکیان تیگهیبین که کاتی هانتی جهلادته بهگی جهلاده.

بهلی، تهپهی پنی جهلادته بهگی جهلاد، کوترهکانی دارستانهکهی ههلهدهفراندو قهلهر مشکهکان ههوالی هانتی ئهویان بابگ دهدا... جاران، بهر لهوهی دلیر بیت، فهزاحتی ترس و پهسکه مگرتن و خرۆشی گریانی دانیالاخانم باس نهدهکرا، بهلام ئیستا ههر دووکیان لهناو باز نهیهکدا دانیشتون، ئهوو دلیر له ناو نهخشی ئهستیرهی داوود دا دانیشتون و دهستیان لهناو دهستی بهکتر ناوه و دوعا و نوژ دهکن... مومیک له نیوانیاندا شایهته و دهروونیان گهرم دهکاتهوه، کومهلک ناوی تاییهتیان بانگ کردبوو بو یاریده دان، گیانی گهلک له مهلائیکهتهکان میوانیان بوو، چونکه ئهوان دهیانوانی گیانهکان بانگ بکن و دیوهکانی پی بتوقینن. دهفریکی کهمۆله شیوهی رهشیان لهولا خویانهوه له دهرهوهی باز نهکهدا دانابوو. چاوهروانی هانتی جهلادته بهگی جهلادیان دهکرد! که دانیالا له مانگهکانی پیشوودا وای دهزانی میردیتی و بهشوو دراوه یان فرۆشراوه، چونکه جهلادهکانی رۆژههلات بازارگانی به ئافرهت و مندالی خویانهوه دهکن، هزاران مندال و ئافرهت دهفرۆشن به ههرزان... سالانیک لهمهوپیش شانزه ئافرهتی کوردیان فرۆشت به ولاتی میسر، هیچ گهوادیک و رۆژنامهنوسیکی عهرهبی و جیهانی باسیان نهکرد. ئیستاش له هیندو تایواندو ئهفغان و پاکستان هیشتا مروق بهههرزان فرۆشتن باوه! بگره باندی روسی و ئهنترناسیونال هیشتا ئافرهتفرۆشی دهکن و کهرامهتی ئافرهت پیس دهکن.

کاتیک که کوترهکان دایان لهشهقهی بال و قهلهر مشکهکان قیزاندیان، ههوالیکی سهیر خوش یان ناشاز و ناخۆش دهگات به ههناوی مروق. دارستان ترسا، کوترهکان ههمان شیوه، قهلهر مشکهکانیش به قازهقاژ دور کهوتنهوه، بۆنیک ناخۆش و ناشاز لووتی دلیر

و دانیالایان دەسووتانەوه. بەلام ئەوان دەر بەست نەدەهاتن، بیریان لە باوەری یەقینی خۆیان دەکردەوه، چونکە ئەوان بە کەژیکی نایینی نوێژەکانیان پیکهوه دەکرد، رووتوو قووت دانیشتبوون، دەست لەناو دەست و ئاگر لە نیوانیاندا بوو، بەلام شەر تەنها بە ئاگر دەسپێردریت، شەر تەنها رەوانە ی ئاگر دەکریت... ئەمە لەکاتی کدا کە گیان مروّف هەراسان دەکات و دەکووێتە نەبەرد لەگەڵ گیانی زیندوو مەکاندا، بەلام ئەگەر بێت و دێو مەکان کە لە هەبێتەتی مروّفدا دەژین، بە کەشی نایینی ناچار بکریین و لەناو بیریین، دەبێت ببەستریین، دیل بکریین، بخزینە ناو تەرمیکی رەشەوه و بیدەن بە تاریکی، تا کەس شوێنەواریان نەبینیتەوه. بۆیە ئەوان ئەو کەموڵە رەشەیان بۆ تێپەستانی ئەو لەولاوه؛ واتە لە دەروەهی باز نەکەدا دانابوو. چونکە دەیانوو یست ئەو بێت و تەلیسمی نوێژەکان و کەشی باوەری ئەوان ببینیت، ئەوسا ئەگەر دێو بێت، ئەوا دەکووێتە ناو کەموڵە رەشەکەوه، بەلام ئەگەر جنۆکە و مەخلووقاتێ گیانی بن ئەوا دەکەونە ناو رووناکی ئاگر مەوه دەگەڕێنەوه ناو سروشتی خواستراویان. بۆیە ئەوان لەو پەری هێمنی و دلنایایی باوەرو دەروونیاندا چاوەروانی هاتنی جەلادەت بەگی جەلادیان دەکرد، کە زۆر لە ناوی خواکان و فریشتەکان و پێغمبەرەکان دەسلەمیەوه. چونکە راستە ئەو جەلاد بوو، بەلام کەرامەتی نەبوو، کەسیکیش کە کەرامەتی نەبوو، دێو، دێو، دیویش لە ترس و مەرگا دەژی و جگە لە سزادان و خۆخواردن و گەندەخۆری شتیکی تر فامناکات. بۆیە وا نەزانن کە دەلیم جەلاد باسی مروّف دەکەم، نا، جەلاد دێو و مروّف نییە، چونکە مروّف بە ئازاردانی ئەوانی تر گۆش نابێت، بەلکوو مافەکانی مروّفی ئەو دەستیندریت.

جەلادەت بەگی جەلادی زۆلە توورک، زۆلە فارس و زۆلە عەرەب، قەبارە ی هیندە ی لەتە فیلیک دەبوو؛ خوا پیم نەگرت و ابزانم کوردیش بوو، چونکە گەلێک زمانی دەزانی!... هەناسە برکیی بوو وەک دێو دەرووی و جینیوی دەدا بە دەم خۆیەوه، جینیوی بە گەلانی هەموو جیهان دەداو تفی بە چوار دەوری خۆیدا هەلەدا... دەستیک بەرگی شینی تیری خاکستەری لەبەر کردبوو تا لە شەوا و ونبوو یان نادیار دەر بکەوێت، یاخوود ببینی ئاسان نەبێت. چونکە یەکدوو کیلۆمەتر دەبوو بە پێ پروات تا کەس نەزانیت کە ئەو بەرەو کوی دەچێت، چونکە پۆلیسی ئەنتەرناسیۆنال بەدوایا دەگەران... وینە ی ئەو لە لیستی موخابەراتی هەموو جیهاندا بوو، کەس ئەویان نەدەبینی، چونکە ئەو بە دەرز ی و دەرمان خۆی فوو تیکردبوو، هیندە ی نیو فیلیک دەبوو قەبارە ی. بۆیە لەو وینە ی نەدەچوو کە لەلای پۆلیس هەبوو! بگرە پۆلیس هەرگیز لەویان نەدەپرسی، چونکە ئەو لە ولاتی ئینگلتەرە مافی خانە نشینی هەبوو، بە هەشت کەسیتی و بە هەشت پاسپۆرت پارە ی وەر دەگرت و لەم قالبەیدا بەهۆی نەخۆشیی دلەوه خانە نشین بوو لە ولاتی لەندەن، ناوی جەلادەتی کەمال بەگی ئەسفەهانی بوو. کەس باوەری نەدەکرد کە ئەمە کۆنە جەلادەو ئیستاش بە گوشت و خوین و زمان و کەلە ی سەری مروّف دەژی. لەو کاتەوه ی لە لەندەن

دهژيا و سهرو كهلهی مروقی كوردی چنگ نهدهكهوت تا بيخوات، سهرو كهلهی مروق و مندالی شاری لهندهنی دهخوارد.

بویه بهدم ریگهوه، بههناسه برکیوه بهخوی دهگوت: ئەمجارهیان ئەگەر خواردن لهناو سهلاجهكهدا نهبیت شهرتیبیت خودی ئەو قاحبهیه بخۆم... تو بلایی خواردن لهناو بهفردانهكهدا مابیت؟! تو بلایی له بهدبهختیی من ئەو قاحبهیه فییری مروقخواردن بووبیت و ههموو جهرگ و دل و كهلهسهركانی نهخواردبیت؟ گەر بهو كار ههستابیت، ئەوا مهجبوو دهیم ئەو بخۆم، چونكه باوكه گهوادهكهی خوی كوشتوو. گهرچی هاوسهركهشیم به بارمه راگرتوو، بهلام نیستا ئەوم چنگ ناكهویت، ئەم بخۆم چاتره، وهك دهلین مالی مفت زوو بخووریت چاكه.

برسیی بوو جهلادهت ناغا، یان جهلادهت بهگ... بویه ههردوو چاوهكانی سوورو زهق له تاریکیدا وهك چاوی گورگ دهبریسکایهوه... هینده گوشتی مروق و خوینی خواردبوو... پیدهچوو بهرگی لهبهردا نهبیت، چونكه پیستی بهری هیندهی پیستی پیرهفیلێك ئەستوووو پر تووکی بوو رهش و قاوهیی دهردابوو... چونكه ئەمهنده خوینی نهژادی ئاری و كوردی خواردبووه كه لهشی به تووکی ئەستووو داپوشرابوو تا دهمووچاوشی تووكن و تیسكن بوو، كت و مت له دیو دهچوو. جا خهلكیش وادهزانن دیوهكان لهناو مروقایهتیدا نهماون. بهلام ئەو به هیچ شتێك سیفاتی مروقیی تیا نهمابوو. بوو بوو به دیو، زور دهمێك بوو، بوو بوو به دیو. ههناسههیشی له مرمیری دیو دهچوو. به کینهوه جنیوی دهداو سویندی دهخوارد به قووزی دایکی خوی كه توورك بوو، دهینهراوند و دهیگوت: ئەمجارهیان له چنگم دهرناچیت، دهبیت بیکهم به دوو قهپال.

دارستان تاریک داهات، گهرچی دهمهو بهیانی بوو، بهلام نه جووکهی مهل بیسترا نه رۆشنایی توانای مانهوهی ما لهویدا! نه کوترهكان... چونكه دارستانهكه به قاغهی قهلهر ههشکه پر بوو... قهلهر ههشکهكان دهوری ئەویان دابوو و دهیانقیژاند پڕوخی تاریکی، بمرئ دیوی چهپهل... ئەویش به جنیو قهلهر ههشکهکانی لهخوی دوور دهخستهوه. هیندهی نهماوو بگاته کوختهكه. چند ههنگاوێکی ماوو، بهلام لهولاوه، کازیوه بوو، سروهی بهیان ئاسوی به رهنگی شهفهق دهنهخشاند... له دهستی راستی ئاسمانهوه، یهك توپهل ههرو به درێژیی كهشتیهكهی نوح له رهنگی وهنوشهیی پرتهقالیدا دهرهوشایهوه...

دلیر بۆکانی و خانم دانیالای شاعیر و سۆفیستی فیرار کردوو له یهکتایی خوایی... دانیشتبوون و دهستیان لهناو دهستی یهکتزیدا بوو بۆ راوانانی شهر، بۆ نهبرد لهگهڵ شهردا... مۆمیک له نیوانیاندا بوو، لهولایانهوه كهمۆلهیهکی رهش بۆ دیلکردنی گیانی شهر، واته جهلادهت بهگی جهلاد، بهسهركراوهیی دانرابوو.

سوورەتی ئامیین، ناوی پێغەمبەرەکانیان کردبوو بە ئاگر و لەویدا لە نیوانیاندا ئاگر دەیفەر موو: هیچ ھێزێک ھێندە و وشە ئامیین مەئیین و پر کەرامەت نییە، بە ناوی ھەزرەتی ماریای پیرۆز مە، بەناوی ھەموو مەرقیکی پیرۆز مە، شەر لەم کەمۆلەیدا دیل دەکەم بۆتان، نەترسن.

گوئیان لە چەپە دەنگی ئاگری مۆمەکە بوو... چونکە ئاگر لە تەپە پێی جەلادەت بەگ دەگەشایەو و توورە دەبوو... بەلام دانیا و دلێر یەکیانگرتبوو، بووبوون بەیەک و تەنھا جەستە یەکیان لە مالا کدا مابوو، گیانیا لە ئاسودا لەناو ڕەنگی وەنەوشەدا ئاویتە بوو، چاوەروان بوون تا جەلادەت دیل دەبیت! چۆن نازانیین!...

❖ بەشی سیانزە

جەلادەت گەیشتە بەر دەرگای کوختەکە، کلێلەکانی بۆ نەدەدۆزرایەو، ئارەقە یەکی زۆری کردبوو مە، دەترسا و پەلی لە لەشی خۆی دەکووتا و بۆ کلێلەکان دەگەرا، بەلام ناچار زنجیر و قفلێ پیکەو ھووردوو خاشکرد و بە لەقە دەرگاکی خستە سەر پشت... چونکە ھەموو جارێک کە بە پیکابە سوورەکە دەھات، دورا و دور چەندکیلۆمەترێک بە پێ دەڕۆت، لەترسی ئەو کەس زەفەری پێ نەبات. زوربە کات نیو شەوان دەگەیی، بەلان ئەمجارەیان ناوھخت بوو، کەس ھۆکاری دواکەوتنی نەدەزانی! کە گەیشت، ئەمجارەیان نەبوو سۆچی کارەبای کوختەکە پێبکات، چونکە سۆچی تەنھا گۆپی ناو ھۆلی کوختەکە، لە دەر مە ھەلە کرا. چونکە زۆر برسیی بوو، راستەوخۆ ھەلمەتی بردە بەر یەخچالەکە و کەوتە داگرماندنی کەلەسەریکی سەر بردراو... زۆری پێنەچوو کەوتە قووتدانی دل و دووگورچیلەشی ھەللووشی... بە دەم جنیو مە دەمیۆلاند، ئەو قاحبە یە بییری چوو دەرگای بەردانەکە داخاتەو.

پاشان ھەستی بە شتێک کرد. ھەستیکرد مالا کە ڕۆشنە، بەلایەو سەیر بوو، بەلام بە نەینگری، ھەناسە لەخۆبیری و بە ئەسپایی بەر مە ھۆلی کوختەکە چوو... ئەو

چرنووک و لهپی ديوو چاوی گورگ و لهشی ئهستوربوو بهپيستی ديوو که چهقوو فيشهک کاريان تی نهدهکرد... بويه پيویستی به چهک نهبوو، بهتايیبهتی کاتيک که دههاته جيژوان بولای دانيالاخانم... بهلام قامچی له مالهکهيدا ههبوو، قامچی و قهمه و کهلووپهلی جهلادی و تهورو زنجیر و کهلهپچه. ئهمانهی به شیوهیهکی سامناک لهدهوری ئاگردان و وهجاخه ديوو شیوه پولاينهکه وهک دیکور دانابوو... ناو کوختهکه له رهشمال دهچوو، بگره شیوهی دهروهی کوختهکesh وهک رهشمال دروستکراوو! رهشمالیک که له کهنيسهیهکی بچکوله و له مزگوتیش دهچوو، دهتوانم بلیم دیکوریکی ههمهجيی ههبوو وهک فهسالی دهروه، بهلام له ناومه ههس له چادر دهچوو، چونکه مالهکه له تهخته بوو، دیوی ناومهی به چادر دیکور کراوو. بويه سامناک بوو لهلای روشنایی له کوختهکهدا ههبيت.

لهراستیدا ئهو کوخته خهک دهیتوانی، نا، دهولهمندهکان دهیتوانی بو مانگ و دوومانگ به کری وهری بگرن، لهههس جیگهیهکیش کهسهکه بیهویت دهتوانیت بیگوزیتتهوه، بويه کهس بهو جیگهیهی نهدهزانی، تهنها کری گرتته نهبيت. بويه کاتيک که جهلادهت بهگ ههستیکرد پرووناکی له مالهکهیدایه ترسا.

کاتيک که به چه خوی گهيانده هوئی کوختهکه، بيبی وینهی ئهستیرهیهکی داوود لهناوهراستی ژوررهکهدا لهناو باز نهیهکهدا کیشراوه، مومیکیش داگیرساوه، کهمولهیهکی شوشهیشی بيبی له دهروهی ئهستیرهکهدا، له دهستی چهپهوه دانراوه. بيبی ههستی کرد، کومهلهکه به دهنگی دهله دیویک بانگی دهکات: وهره کورم، دهبيت بگهزیتتهوه... مهترسه ئازارت نادم، وهره، بگهزیرهوه، دهنگهکه تا دههات زیاتر زال و گرتر و توقینهترتر دهنیهراند. بهلام ئهو دهیگوت نا، تا نهزانم کی ئهم مومهی پیکردوو. دهبيت ئهو قاحبهیه بخوم دهنا ناتوانم بگهزیمهوه.

دهنگی قاقای دهلهديو جهلادهتی راجهناند... قهبارهی کهمیک بچووک بوومه له ترساندا... ئینجا تهماشای مومهکهی کرد... ههموو توانای خوی خستهکار بو بيبین، چونکه بونی دهکرد، بونی مروقی دهکرد له مالهکهدا، بونی ریحانه و نیرگز و سمل... پاش توانا به خهردانی زور، بيبی دوو پهیکهری ئالتوونی دهستیان ناوته دهستی یهک و تیکهلاوی یهکتری بوون!... دوو مروق، کهمیک له ترساندا پاشگهز بوومه، پاشان ئارهقهی کردهوه و هیندهی تر قهبارهی بچووک بوومه... پاشان قینی ههستاو له پیستی ديوو دههپهری و خوی وهک مروقیکی قارهمان گوری و کهوته نهبرد لهگهلهشی دلیر و دانیالادا... بهلام هههچند ههولی دهنا نهیدهتوانی ئهوان له بازنهکه دهههیتیت، تهناهت نهیدهتوانی مومهکه بکوژیتتهوه... پاشان تووره بوو، هینده تووره تا ئارهقیکی تری کردهوه، ئهوسا توانیی ئهوان له بازنهکه دههکیشیت، توانیی ئهوان بیدار بکاتهوه.

به لّام لهو کاته‌دا که دانیالاخانم و دلیر هه‌ستانه سه‌ر پێ و له ژوورمه‌که‌دا وه‌ک ئالتوون ده‌بریس‌کانه‌وه... ئیتر دیو جه‌لاده‌ت به‌گ توانای بینینی نه‌ما... هه‌ردووکیان ده‌ستیان خسته‌وه ناو ده‌ستی به‌کتر و به‌ ده‌نگی دوو فریشته‌ ئاوازیکی سه‌لمایان خویند...
فه‌رموویان: ئامیین، به‌ناوی هه‌موو په‌رستگا‌کانی جیهانه‌وه، به‌ناوی پیغه‌مه‌به‌ر ه‌کان و فریشته‌کان و خواوه‌ند و خواکانه‌وه، به‌ ناوی مرۆف و خیره‌وه... ئه‌م دیوه‌ ده‌ستووپی به‌ند بکه‌ن و بیگه‌رینه‌وه بو‌ ناو تاریکیه‌کان، بو‌ تارتارۆس. به‌ک له‌ ئیمه‌ و دوو له‌وان، به‌ ناوی عیش و نازادی و جوانیبه‌وه... تکا له‌ گیانی پیروزی هه‌موو جیهان ده‌که‌ین تا ئه‌م دیوه‌ ده‌ستووپی به‌ند بکه‌ن... ئامیین، ئامیین.

کاتیکی وه‌هایان فه‌رموو، دیوه‌که‌ هینده‌ی تر تووره‌ بوو، به‌ لّام زوری نه‌برد تاریکی له‌ناو که‌مۆله‌ ره‌شه‌که‌وه وه‌ک هه‌ژدیهایه‌کی تاریکی سه‌ری ده‌ره‌یناو که‌وته‌ دووکه‌ل بلاوکرده‌وه، دووکه‌لێکی ره‌ش و بو‌گه‌ن، که‌ ئه‌وان نه‌یان‌توانی به‌رگه‌ی بگرن...
دووکه‌لێکی که‌ ئاسمانی ده‌ره‌وه‌ی ماله‌کوخته‌که‌ی داپۆشی، که‌ خه‌لکی له‌سه‌ر شه‌قام و ناوما‌ل و ما‌ل و که‌نیه‌سو شوینه‌ گشتیه‌کاندا، دوراو دور کو‌که‌کوکیان بوو و خه‌لکی گشتیان نه‌خۆش ده‌که‌وتن و نه‌یان‌ده‌زانی هو‌کاری ئه‌م ده‌رده‌ کتوو پیره‌ و ئه‌و تاریکیه‌ چیه‌ که‌ ئاسمانی شاره‌که‌یان داگیر ده‌کات... خه‌لکی به‌ ریگا‌کاندا سست و ته‌مه‌ل و ته‌مه‌زه‌ل ده‌بوون، زوو نه‌خۆش ده‌که‌وتن، هه‌ندیک له‌خۆوه‌ ده‌مردن. له‌و سه‌عاته‌دا زور زوو ده‌سه‌لاتی شه‌ر به‌ناو شه‌قام و گه‌ره‌ک و بازاره‌کانی پایته‌ختدا بلاو ده‌بووه‌وه، به‌ لّام ئه‌وان ته‌نها دووکه‌لێکی ره‌شیان ده‌بینی، که‌ کاری له‌وان نه‌ده‌کرد، چوونکه‌ ئه‌وان دل و ده‌روونیان پاکژبوو، مرۆفی پاکژیش هه‌ندیک زه‌هر هه‌ن که‌ کاریان تیناکات. ئه‌وان که‌سانیک بوون له‌و جو‌ره‌!

که‌مۆله‌که‌ دلیر بو‌کانی و دانیالاخانمی نه‌ده‌ترساند، چوونکه‌ هیشتا نه‌یان‌زانیبوو که‌ ئه‌و که‌مۆله‌یه‌ ژه‌هریکی نو‌یی تیاپه‌و خالی نییه‌ ؛ به‌لکوو که‌مۆله‌یه‌کی سیحری ره‌شه، کاتیکی که‌ سه‌ره‌که‌یان کرده‌وه... به‌ لّام کار له‌کار ترازابوو، ده‌بوو هه‌ل به‌ده‌ن جه‌لاده‌تی جه‌لاد ده‌ست به‌ست بکه‌ن و له‌ناو ئه‌و که‌مۆله‌یه‌ی بنین تا تووری به‌ده‌نه‌وه تارتارۆس و جیهان له‌ شه‌ر ده‌رباز بکه‌ن. بو‌یه هه‌ندیکجار مرۆف به‌ئاگا نییه‌ له‌وه‌ی که‌ هه‌له‌ ده‌کات. به‌ لّام ئه‌وان بیخه‌تا بوون. ئه‌مه‌ راستیه‌ گه‌ر باوه‌ر ناکه‌یت. به‌ لّام بزانه‌ مرۆف چۆن ده‌توانیت هه‌موو شه‌ره‌کان قه‌ر بکات... ئیستا کاتی ئه‌وه‌ هاتوه‌وه، که‌ تییگه‌ن، شه‌ر هینده‌ مه‌تیین نییه‌ بتوانیت، دانیالاخانم و دلیربو‌کانی له‌ناو به‌ریت. چۆن؟!... جا با من بو‌تانی باس بکه‌م.

❖ بهشی چوارده

دلیربوکانی و دانیالاخانم ده میان خسته ناو ده می یه کهوه، به لام نهک به نیازی ماچکردن و راموسان، چونکه کاتی ئهوه نه بوو، چونکه پیوستیان بهوه نه بوو، به لام پیکهوه به چپه هه ناسه یان تیکه لی یه کتری ده کرد، به هه ناسه یان فهر موو ده میان له گهل یه کتریدا ده گورییهوه و داوای که مترین ده سه لات گیانی یه کترییان ده کرد... دلیر بهوی ده فهر موو: میروولهکان. دانیالاخانمیش له وه لامدا ده فهر موو: له شکره کانتان. یهک له نیمهوه دوو لهوان، به ناوی شای وورده زینده وهران، دابه زینن له شکری میروولهکان.

کاتیک وه هایان فهر موو، لهو ناسمانهوه که رهنگی به تیشکی شهفهق روشنبوو، له سه رهوهی پهله هه وره کانهوه که شهفهق وهک که شتییه کهی نووچ روشنبوو، کومه لیک میروولهی تیشک شیوهی سپی و بالدار دایانه فرکهو به ره مو کوخته که له ناسمانهوه له شیوهی هه ژدیهایه کی سپیدا په خنده بوون و ده فرین به ره مو ئهوی.

مروقهکان، ئهوانه ی لهو کازیوهیهدا بیدار بوون و ته ماشای ناسمانیان ده کرد. ئهوانهش که نوژمهکانیان ده کرد، ئهوانهش که چاوهروانی هاتن و دابه زینی موو عجیزه بوون دابه زیت بو سه رهوی؛ بینیان، بینیان هه ژدیهایه کی مه زن به ناسماندا هه لده پژیته، لول ده خوات و به هه ناسهکانی سپی سپی، شفا به ناسماندا په خش ده بیته و تیکهل به ههوا ده بیته و به ناو شاری لهندهندا بلاو ده بووهوه،، چاره ی ئهوه مروقانه ی ده کرد که تهنگه نه فه سی و کوکه ره شه و وهناقیان تووش بووبوو. که دوو چاری ته مبه لی بووبوون و خویانگرتبوو به ماده هوش به ره کانهوه. مروقهکان هه ندیکیان ئهوه میان به چاوانی خویان ده بینی و به هه موو لایه کدا ته له فوونیان ده کرد، یان ده کهوتنه سه ما، یان له خوشیدا بالیان لی ده روا... هه ندیکیش له قین و داخدا ده بوون به به رازی رهش و به مهی موون. زور سهیر ناو شاری لهندهن دوخ و شوینهواری گورا...

هه ژدیها سپیه که که له شکری میروولهکان بوون، به تهوژم به ره مو کوخته که چون. لهوی قین و نه ره ی دیوهکان یه کی گرتبوو و په یکه ری ئالتوونیی دلیرو دانیالاخانمیان ده کیشا به

دیوار مگانداو شهر بهر پیا بوو و دهستی دابووه ئیخه ی ئهوان... به لام ئهوان هیشتا له
نهبهردا بوون و دهیانویست لهشیان بهیهکتری بگاتهوه و دهست بنینهوه ناو دهستی بهکتر.
چونکه جهلادت بهگ توانیبوو به یاریده ی دهله دیوهکه ئهوان له بهکتری جیا
بگاتهوه... بووبوو بهو مهخلووقه پیسه ی که له نیوان ههردوو قهبرهکه ی مههم و زین دا
نیژرابوو... ئهوانی لهیهکتری دابریبوو. ئهوانیش شهکمت و زامادار بوون، به لام کۆلیان
نهدهدا، هههله دهستانهوه ههولیان دهدا، دیوهکهش به شق له ناو ژوورمهکهدا گهمه ی به
لهشی ئهوان دهکردو دهینهرااند: وا نهزانن خیری ئیوه دمتوانیت شهر لهناو بهریت، نا، من
دهسه لاتدارو من بهریوه بهری بوونهوم، من دهنانم ئازادی لهناو بهرم.

کاتیک که ههژدیها سپیهکه له لهشکری میروولهکان گهشتن... پروناکی گهشت،
راستهوخو ئهلقه یان بهست له دهوری دانیالاخانم و دلیربوکانی، چونکه ئهوان خوین
گهیا ندبووه کهنارهکانی باز نهکهو نهخشی ئهستیره ی داوود. لهویدا ههژدیها سپیهکه
دهووری ههردووکیانی دا، ههردووکیانی پیکهوه جووت کردهوه... ههردووکیان بوون به
دوو مروقی بهکگرتوو، به لام بیهوش لهناو باز نهکهدا ږاکشان. ههژدیهاکه ئیلهامی له
پهیمای ناگر وهرگرت و ئهلقه ی لهدهوری ئهوان و مؤمهکه بهست.

لهولاشهوه دیوهکه بهر شهواره کهوتبوو، هیچی نهدهبینی چونکه رۆژ ههلههاتبوو،
ئهستیره ی داوود داگیرسابوو، هیزیک، تهوژمیک، زهبریک، دهنگیکی وههای لهناو
کوختهکهدا دروستکردبوو که دیوهکه برسکی له بهر ږرابوو و نهیدهزانی چییکات و تا
دههات زیاتر و زیاتر بچووک دهبوومهوه کهمۆلهکه ی لی دهبوو به کۆشکیکی مهزنی
تاریکی بی دهراگوو پهنجهره... ناچار بازی دهدا و خو ی وهک مهیموون ههلهدهداو
دهقرو سکایهوه و دهیویست خو ی ههلهزنیته بهسهر کهمۆلهکهداو بگهڕیتهوه ناو دهروونی
تاریکی. به لام ئهم کاره زور سهخت بوو بوی، بویه ههژدیها سپیهکه تهوژمی باکانی
هاندا تا یاریده ی بدن بچیته سهر لیواری کهمۆله تاریکهکه، پاشان باکان به دهستیکی
نادیار ئهوه کاره یان ئهجامدا و ههه به ههمان دهستی نادپاری باکان سهری کهمۆلهکه که
تهبهدۆربوو تووند داخرا... ئیتر تهنها رۆشنایی بارتهقا بوو، کاتیک که دلیرو دانیالا
چاوین کردهوه. بینیان هیچ تاریکاییهک لهویدا له کایه دا نییهو ئاسمان رۆشنه و شوین ناو
کوختهکه نییه و دیوو درنج له دهوریان مهحف بوونهتهوه.

بهلی، کاتیک که بیدار بوونهوه، هیچیان نهبینی، شوینهواری ئهوه مالهشیان نهبینی که تیایدا
خانم دانیاک سی دانه سال دهستبهسهر بوو، که تیایدا ئاشنا بوو به گیانی دلیر بوکانی له
خهونهکانییدا و دلیریش ههه له ههمان جیگه دا ئاشنای ئهوه بوو. کات بهیانی بوو، شوین
کهمیگ له دوورهوه ی دهریا و دهستیکی تا چاو بر بکات بهرین بوو، تهنها ریگهیهکی جوانی
پرسنگداریان دهبینی، پیکهوه ههستیان دهکرد له بهههشتدان... ههستیاندهکرد له نهبهردا

گیانیاں سپاردووه و ژیانیاں خستوته پاش خوځیان. بهلام ئهوان لهمن و تو زیندوو تر و خوځحالتر و تهنروسست تر بوون. کاتیک بیدار بوونهوه، بینیاں دوو سونه، کومهآیک کوتر له دوروو له ژوور سهریان ههآنیشتوون و ههزاران بالندهی دهنگخوش ئاواز دهخوینن، شوین و ریگاکان له ناو تهمیکی روشندا نادیار بوون، که به تولهریگهیهکی له تم درووستبووی روشندا دهرویشتن. دهنگیکی پیروژ به دهبگی ئافرهت ئهوانی هان دها باوهر بکهن که هیشتا له ژیاندا ماون، چونکه ژیان له راستیدا زور خوشتروو شاداوتره له ژیان له خودی بههشتهکاندا. بینیاں کهمولهیهکی رهشی سهپرستهراو به تهبهتور لهولایانهوه دانراوه. بیریاں دهکردهوه، دهیانوویت پیکهوه هاویرابن، بو دوزینهوهی ریگه چارهیهک بو دهرباز بوون و قووتار بوون لهو کهمولهیه. چونکه شهر هیشتا دهنگی دههات و جمهه دههات و جنیوی دها و دهنگی به کپی له کهمولهکهدا دهبیسترا.

❖ بهشی پانزه

خهآکینه، دهزانم باوهرتان مولهقه و دهشیت جیگهی فهرموودهکانی منیاں تیادا نهیتهوه! دهشیت باوهرت به سهرهتا و ناوهروک و کوتایی ئهم داستانه نهییت، بهلام من دهرپهست نایهم، ههول دهم باوهرتان بهینمه لهرزهو له خهویکی میژوویی کون بیدارتان بکهمهوه، چونکه دیوهکان باوهریان بهم راستییه ههیه، ئهوان وا دهزانن به شهر دهنوانن ههموو گیتی و ئاسمانهکانیش داگیر بکهن، وا دهزانن ههرچی مرؤفایهتییه دهییت نووچدا بدن بو مهبهست و خوژگه و ههوهسی نهخوشانهی ئهوان. بویه من دهمهویت بهم داستانه بو ههتا ههتایی شهر و بهلاو نهخوشی و دهر دقر بکهم، بهم باسه بهپیزانه من به چاوی ههستی دهروون دواي بهسهرهاتی داستانی دانیالا و دلیر بوکانی دهکهوم، چونکه ئهوان له بههشندا نیین و نهردوون، ئهوان دهژین، غهمتان نهییت، هیشتا نهگهیشتوومهته ناو دهقی کوتایی داستانهکهم، منیش وهک ئهوان ئهوهی دهبیینم ناشایانی باوهره و سهرم

دهسوور مینیت، بهجوړیک سهرم دہسوور مینیت که خهریکم باوهرم لهدهست ددهم، بهلام من نهو کاره ناکم. گهر بیت و منی چیرو کخوان نهو کاره بکم، نهو شیرازهی جوانی و نهدهبی دهر برین لهسهر زمین تیکدهچیت، نهوسا مرو قایهتی سهریان لیده شویوت، نهوسا شهر دلی دهشکیت و کهمولهکه لهدهستی نهوان دهکوئته سهر زمین و هووردو خاش دهبیت و نهوجارهیان زمین هوسهنگی تیکدهچیت، نهوسا مانگ و روژو نهستیرهکان بهر دهنه گیان و لهشی یهکتري، نهوسا سهرماکان گهر میان دهبیت و بهسته لهکهکان دادهتپن و گریان تیبهردهبیت، نهوسا درمخت و شاخ و بهردهکان دهن به پووش و په لاش و باکان لوولیان ددهن بو ناو گهرووی جهههنهه و خاپوور دهبیت ههمو شتیک. نهوسا کهستان ناپهرژین نوژیک بکن، نهوسا نوژهکانتان بی مانا دهن. بویه من کاری و هها ناکم، دلیر بوکانی و خانم دانیالای پیروز دهبینم، دهیانینم هسدوکیان تیکهلی یهکتري بوون و سپی سپی بریسکهیان دیت، به تووله ریگایهکی روشن له تیشکی میرووله سپیهکاندا دهرؤن، بهرهو کوئی؟ نازانم، بهلام بهرهو پایتهخت نارؤن، چونکه لهوی ههژدیای ههشت سهری لیه و نهوان زور چاک دهرانن، چونکه له شاری لهندهندا، بهلکوو لهشارهکان و پایتهختهکانی ههمو و لاتانی نهوروپادا دیویکی مهتین، مهزنتر لهوی که بهر له تاویک دیلکراو خرایه ناو زیندانی کهمولهکهوه؛ دهژی و بهدهسه لاته و فرمانر هوایه.

بویه دلیر بوکانی و دانیالانم دوراو دور سینهریکی تاریکیان دهبینی که له شیوهی سینهری مروفت دهچوو؛ بهلام کهمیک گهرهتر دیاربوو... تاریک تاریک دژ بوو بهو رووناکیهی نهوان لهسهری دهرؤیشن...

نهوانیش به ریگا روشنهکاندا دهرؤیشن و شووشه رهسهکهمولهکهشیان لهدهست بوو. دهرؤیین... نهویش چاوهروانی هانتی نهوانی دهکرد. کی؟ سینهریکی تاریک وسامناک! که دهسه لاتی خوودی تاریکی بوو. کوونه پهپوویهک دهیخویند، نا ببوورن دهروری، لهو پهپوه شوومانه بوو که دهروری و نهحس و نهخوشی لههپهیدا دهران، سهگیکی رهشیشی لهگهل بوو... سینهرهکه سینهری خانمیک جادووکهری تاریک بوو، پهیداغیکی رهشیشی هه لکردبوو، راهستابوو، وهک نهوهی بزانیته که نهوان لهویوه ریگاکان تهی دهکن. وهک نهوهی ههوالی زیندانی بوون و کوئبوون و کوئبوونی هیزی شهر و دیوی جهلادته بهگی جهلادی پیگهیشتیت. بهلی، چونکه نهو خوودی گوشکهر و دایکی جهلادتهی جهلاد بهگ بوو. پر بوو له کینهو له بووغزو؛ مار وهک سهری میڈوزا لهسهر سهر و لهچوار دهروری نهو سهمایان دهکرد، کوهملیک قهمووری تیسکن و شیوه بهراز لرفه و زریکه و قیژهیان بوو له دهروری. لایهکی زمین روشن و لاکهی تری تاریکی داگیری کردبوو. ههشت پاسهوانی جهلاد پاسیان دهکرد. روژ گیرابوو، مانگ له نیوان زمین و روژدا گیری خواردبوو، نهیدهزانی بهلای کامیاندا رووی خوی وهرچهرخینیت، چونکه

گهر بهاتايهو پوژ ئهوى ههللووشيايه ئاخو زهمان دههات و ههموو ههسارهكان دهچوونه قورگى پوژ هوه و ههموو شتهكان دهبوونهوه به تهپوو توو بووخارو ئيكسيرو گاز. ئهگهريش وهها بمايهتهوه ئهوا شهر زال دهبوو و مروفايهتى له نهخوشى و دهر دو وهناق و كوئيرى و كهبرى و گهريدا بهرباد دهبوون و يهك تاقه مهخلووق لهسهر گوى زمين به ساغى نهدهماو مروفتهكان، ئهوانهش كه دهمانهوه، دهكهوتنه ناو قهپوزى تاريكى و نهخوشى و مهرگهوه و شهر بهتهواوى دهستى بهسهر ژياندا دهگرت...

❖ بهشى شانزهم

دانايالاخان بهدم ريكر دنهوه، به دليرى فەرموو:

- ريگكان ههچنده تاريك و سامناك بن، من دهتوانم به به روشتن بدم، بهلام دليرگان نازانم به به كوئ دهچين! ئه تاريكاييه به به كويمان دهبات؟
- به به مالهوه.
- مالى ئيمه له به سه زهوييه نيهه چييدى، ئه نابينى تاريكى هاتوته سه ريگهمان؟
- بهلى دهبينم، بهلام ئيمه دهروون و دلان هيشتا روشنه، ئيمه به ريگايانهدا دهروين كه رووناكن.
- به به كوئ دهچين؟
- وهك فەرموو: به به مال و زادهگاي خويمان. به به كامهراى، به به ئه جيگهيهى كه ژيان بانگمان دهكات، به به ههميشهيهى.
- ئايا دهمرين؟ ياخود مردووين؟
- نهخير گيانى شيرينم، مروف ههركيز نامرئيت، جا خهيالآتى سست و رهگى نهخوشى و دوودلى لهگيانى خوت ريشهكيش بكه، دنا تاريكى پيمان دهويرئيت. چونكه توى نازيز سالانتيكه له دهروونى شهر دا ديليت، دهشئيت تواناي پاكر بوونهوت نهبيت، گهر وهها بدوييت ناچار دهم پرووى خوتم ليوه بهگيرم و پاشهكشى بكم، چونكه ههست بهلاوازي دهكم لهم ووتانهدا.

- ناخر دلیری نازیز من نازانم نیشتیمانی من لهکوییه! من باوکم دووچاری ئەم
هه‌موو نازارانه‌ی کردووم، من له‌نیشتیمانی باوکم ده‌ترسم.

- نیشتیمان مولکی باوکی من و باوکی تو نییه. نیشتیمان ئەو جیگه‌یه‌یه که مروّف

تیایدا هه‌ست به ئارامی ده‌کات. جا له‌هه‌ر ولاتیکی و مالتیکی و خاکیکی و بستیکی
خاکی ئەم سه‌رزهمینه‌دا ترس و شه‌رو نه‌خۆشی و مه‌رگ بژی، مروّف ئاسووده‌و
خاوه‌ن که‌رامه‌ت و نیشتیمان نییه. به‌لام ده‌بی‌ت هاوشانم بی‌ت گه‌ر باوه‌رت به
داهینان هه‌یه، گه‌ر باوه‌رت به شکۆی جوانی و مه‌زنیی باوه‌ری مروّف هه‌یه، گه‌ر
باوه‌رت به یه‌کسانی و به‌جیهانی بوون و به‌عیشق هه‌یه... ده‌بی‌ت ده‌سته‌کانمان
یه‌کتری گه‌رم بکه‌نه‌وه‌و ده‌بی‌ت له‌مه‌حالی‌شدا بی‌ت، ناو‌می‌د نه‌بیین، ده‌بی‌ت به‌لای
که‌مه‌وه‌و بتوانیین ژیان له‌سه‌ر خه‌نده‌کانمان نه‌تورینیین، ده‌بی‌ت هه‌ول به‌دین به
خه‌نده‌کانمان جیهان‌رزگار بکه‌ین. ده‌بی‌ت کۆل‌نه‌دین و به‌رگه‌ بگرین، ده‌بی‌ت
بروین.

- بو کوی؟ ئایا تو ریگاکان ده‌ناسیت؟ ئایا تو ده‌زانیت به‌ره‌و کویمان ده‌بات ئەم
ریگایه‌؟ ئایا ئەو ده‌عبا ره‌شه، ئەو جان‌ه‌وه‌ره تو قینه‌ره ده‌بینیت ها‌تۆته سه‌ر
ریگه‌مان؟ ئایا خه‌ون ده‌بینم یان له‌ راستی‌داین؟ پیم بلێ خۆشه‌ویستی گیانییم، فیداتییم،
پیم بلێ له‌ کویین؟! مردوون یاخوود هیشتا له‌ژیان‌داین؟ پیم‌لی گیانی من ئیمه
له‌کویین؟ ئەه‌ی ئەو جه‌نده‌بازه تاریکه شه‌ریه نابینیت ها‌تۆته سه‌ر ریگه‌مان؟

دلیر له‌ جیگه‌ی خۆی راوه‌ستا، که‌مۆله شووشه‌ره‌شه‌که‌ی به‌ پرتاو له‌ چنگی ئەو دهره‌ینا،
پاشان سێ هه‌نگاو دواکه‌وت، پاشان فه‌رمووی: بمبووره خانمی پیرۆزو مه‌زن، من ناتوانم
له‌ته‌ک تۆدا به‌ هه‌مان ریگه‌دا بروم، چونکه‌ تو باسی دیوو، باسی شه‌روو نه‌خۆشی
ده‌که‌یت وئه‌جده‌ی شه‌ر ده‌بینیت. تو هیشتا گو‌مراو بنباهه‌ریت... چونکه‌ هه‌لگری ئەم
که‌مۆله‌یه‌یت، ده‌بی‌ت بمبووریت، من ریگه‌ت ناده‌م ئەم که‌مۆله‌یه هه‌لبگریت، دهن‌ا شه‌ر
له‌گه‌ل هه‌نگاو‌مه‌کانماندا هه‌نگاو هه‌لده‌هینی‌ت، به‌لام خانمه‌ پیرۆزه‌که‌م وا نه‌زانی که‌ شه‌ر
هینده‌ لاوازه که‌ مروّف بتوانیت له‌ناوی به‌ریت! چونکه‌ سه‌روشتی شه‌ر له‌ مروّف نییه.
شه‌ر پروو‌خساریکی تری هه‌یه، به‌لام مروّف ده‌توانیت هه‌میشه‌ سێ چاره‌ی له‌به‌ر ده‌مدا
بی‌ت. ئەه‌ی خانمه‌ شیرینه‌که‌م، ئیستا تو له‌به‌ر ده‌می دادگای جیهان‌یدا‌یت... تو له‌ مه‌مه‌که‌تی
خواکاندا و له‌ناوه‌راستی ستونج هه‌نج دا له‌نیوان خواکاندا راوه‌ستای له‌ناو بازنه‌کانی
ژیاندا. له‌ناو جه‌رگی خواکاندا‌یت. ئیره‌ مقه‌رو ئارامگاوه‌ه‌لوه‌تگای خواکانی سه‌ر
زه‌وییه... ئەمان پاش ئەوه‌ی هه‌رمه‌که‌نیان به‌ وویستی مووسا داهینا، هاتن لیره‌ پشو
بدن. ئیتر هه‌ستیان به‌ دانیایی کرد و مانه‌وه‌و خه‌ویان لیکه‌وت.

دانیالای پیروژ، ئەوی خۆشەویستەکەم، تۆ هیشتا زیندوویت و وەکوو من هەناسە دەدەیت... مەترسە، ئەو شەڕەیی که دەیبینیت ناتوانیت زەفەرت پێ بەریت، ئەو هەمان بەلایە که هاتە سەرریگەیی هاوسەرەکی حەزەرتی لوط... کاتیکی بەوانی فەرموو: ئەوی قەومەکەم دەبێ بروین و ئاور لە شەڕ و بەلا و سزاکانمان نەدەینەو، دەنا دەبین بە بەرد. لەم سەفەرەدا ئەوی ئاور لە شەڕ بداتەو، دەبیت بە بەرد، بە سەنەم، بە تیمسال، بە بەرد.

دەزانم دالیا گیان تۆ هیشتا شەڕ لە باوەرتا دەژی، بەلام پێویستە دان بەو هەدا بنییت و تیبیگەیت که زەمەن گەر اوته دواو، ئیستا من و تۆ لە سەردەمیکی ترداین... لە ستون هەنجس... نەکەیی رووت بەرەو بەلای شەڕ وەرگیریت، دەنا شەڕ تۆشم لێداگیر دەکات. ئاگادار بە دانیالای گیانم، ئەگەر بییت و تەماشای ئەو سێیەرە بکەیت، یان ئاوری لێ بدەیتەو، یان خوانەخواسته رووت بەرەو چەپ وەر بگیریت، ئەوا دەبیت بە بەرد و کۆیلەیی شەڕ. ئەوسا ئەو گیانە شەڕیەر قووت دەدات. لەیادت بییت که تەماشاکان راست و چەپ و پێشیان هەیه و هەیشە مەرووف دەتوانیت پێشی خۆی، ئەملاو لای خۆی ببینیت. تۆش سەرپشکیت. چونکه ئەم کەمۆلەیه زۆر قوورسە تۆ هەلتگر تەو، بۆیه من لیتی دەسینم، چونکه من دەتوانم چاودیری بکەم، من دەتوانم نەهێلم شەڕ داگیرمان بکات، بەر لەتۆ من دەتوانم رووبەرۆی ببمەو.

بەلام دانیالاکان فەرمووی: نا... دەبیت پیکەو روو بەرووی چارەنووس ببینەو. دەنا نارۆم و لێرەدا هەر چاوەریت دەکەم. دلێر بۆکانی فەرمووی:

- نا گیانی من، سەرپیچی مەکە، ئەو هی من دەیزانم تۆ نایزانیت، تۆ ماندویت، تۆ دەروونت هیشتا شەکەتە، ترساویت و ترس بە نیگاكانتەو دیارە.
- نا، وا نییه، من لەگەڵ تۆدا نەبیت ناتوانم بەرامبەر بەو مەخلووقە پیسە راوەستم، ناترسم، بەلام هەست دەکەم پیکەو بوونمان رزگارمان دەکات.
- ئاخر گوولی گیانی پیروژ من هیشتا شوینەواری ترس لە دەرووندا هەست پێ دەکەم، دەزانم ئەو دلەر اوکیو ترسی تۆیه ئەو سێیەرە دروست دەکات. چونکه تۆ نابینی که ئیمە لەسەر پشتهی حەژیایهکی مەزنیین و لە ستون هەنج لەوەر راستی دەروونی خواکاندا پارێزر اوین و لێرەدا ئەم کەمۆلەیه دەگەرینمەو ناو دەمی ئەو حەژیایه. دەنا ئەو تارماییه نێرەمووکه تاریک و بۆگەنە دەتوانیت بترسینیت. چونکه من نابینم، هەست دەکەم تۆ لە خەوکانندا دەترسیت. بۆیه من ناتوانم هەنگاوەکانم بە هەنگاوەکانت جووت بکەم. من ناتوانم یەک هەنگاوی تر لەگەڵ تۆی خۆشەویستەدا هەنگاو بنیم، دەبیت بمبووریت، چونکه شەڕ دەتوانیت لە منت دابریت و نیو هی لەشم بخوات.

- ئه‌ی دلیر گیان، ئه‌وه تو ده‌لئی چی گیانه! خو من و تو تنه‌ها لاشه‌یه‌ک و یه‌ک گیانیین. چون ده‌توانی له له‌شی خوتم جیا بکه‌یته‌وه؟
- ده‌توانم خانم، چاک ده‌توانم، چونکه من ده‌توانم مانگ و ئه‌ستیره و بوونه‌وه‌ره‌کان له تهماشاکاندا هه‌لبگرم. من ده‌توانم خوتم بکه‌م به هزار که‌رته‌وه. ئه‌گهر شه‌ر داگیرم بکات، وه‌ک دایکیکی تووره له مندالکیکی چه‌توون، نیخه‌ی کراسه‌که‌م داده‌درم و شه‌ر له ئه‌ستوی خوتم ده‌که‌مه‌وه... شه‌ر له به‌ری خوتم داده‌درم، ئه‌گهر شه‌ر هه‌لمه‌تم بو به‌نییت، من تووره ده‌بم، جا شه‌ر شیوه‌ی هه‌رچی چه‌ندیک جوان بییت، من نایبینم و له‌گه‌لیدا هه‌نگاو هه‌لناهییم. له‌گه‌لیدا نارووم و هاوری و خوشه‌ویست و دوستی نیم.
- مبه‌ستت چیه‌ی دلیر لیت تیناگه‌م!؟
- مبه‌ستم ئه‌مه‌یه که‌من تا ئه‌وکاته‌ی هه‌ست به شوینه‌واری ترس بکه‌م له ده‌رووندا له‌گه‌ل تو‌دا، ناتوانم هه‌ست به هاوگیانی بکه‌م. چونکه دلنیات ده‌که‌م، که من و تو تنه‌ها به هاوگیانی، به هاوژیانی، به هاوغه‌می، به هاوکامه‌رانی، به هاوهه‌ستی ده‌توانیین به‌لای ئه‌و تارماییه‌دا تیه‌رین... به‌لام ئه‌گهر هات و تارماییه‌که‌ه‌ توانیی هه‌لماندلووشییت، مانای وایه ئیمه‌ هاوگیان و هاوسوزو هاو هه‌ستی یه‌ک نیین.
- چون بتوانم دلنیات بکه‌م؟ چون؟ به‌چی ده‌توانم ئه‌و هیزه چنگبه‌م؟
- به تهماشا گیانه‌که‌م، به تهماشا نه‌کردن و نه‌بینینی دیوی ترس. به تهماشا‌کردنی جوانی و باوهری پیرۆزی و هاوهه‌ستی له‌گه‌ل خواوه‌ندو خواوه‌نده‌کاندا. تنه‌ها نه‌جات له‌ویدا‌یه که‌ بتوانیت هه‌ست به پاکژی بکه‌ین، هه‌ست به یه‌کتری بکه‌ین و دلنیا بین له‌وه‌ی که‌ ده‌توانیین به‌لای ئه‌و ته‌لیسه‌م تو‌قینه‌ره‌دا برۆین و دلنیا بین له‌وه‌ی که‌ ئه‌و ناتوانییت زه‌فه‌رمان پێ به‌رییت. ده‌بییت باوهریکی یه‌قینمان به خوشه‌ویستی و ئازادی و راستی هه‌بییت، تنه‌ها راستیه‌ک که‌ دلنه‌وا‌ییمان گوش ده‌کات و خه‌نده‌کانمان ده‌خاته‌ ناو ناخه‌وه. تنه‌ها چاره له‌ ته‌ندروستی باوهره‌کانماندا‌یه، تنه‌ها به‌ کردنه‌وه‌ی چاوی باوهره‌ رو‌شنه‌کان ده‌توانیین حه‌ق و راستی بیینیین. ده‌نا ده‌که‌وینه‌ قورگی تاریکیه‌وه و تاریکی و شه‌ر هه‌لماندلووشییت، ده‌نا زه‌مه‌ن ده‌گه‌ریته‌وه و توش ده‌بییت به هاوسه‌ره‌که‌ی سه‌رده‌می لاویم، که‌ ناوی هاجه‌ر بوو.
- دالیا خانم له‌سه‌ر ئه‌ژنوکانی دانیشت، فه‌رمووی: ئه‌ی هاوده‌می گیانییم وه‌ره‌ ناو ناخه‌وه و هه‌وینی جوانی هه‌لریزه، وه‌ره‌ نا له‌م جیگا پیرۆزه‌دا تیکه‌لم به‌ره‌وه‌ تا بتوانم بچم به‌ گژ ئه‌و شه‌رانه‌دا که‌ چه‌په‌ری ریگاکانیان لیم گرتووه... من له‌گه‌ل

تۆدا دعتوانم دعت بهرم بۆ ناخى ئاسمانه قوولەكان. ئەگەر تۆ تىكەلم نەبىت ئەوا
عىشقم زامار دەبىت. راسته من ماندووم، شەكەتم و هېشتا دىلم و هەستدەكەم له
زىندانەكانى جەلادەت بەگدام. بەلام تەنھا تۆ وەك رزگار كەر دەبىنم، دەزانم و دنىام
به پىروزيى تۆ هەموو ريگا روشنەكان دەبىنم.

دلير بۆكانى تەماشاي دەکرد... تەماشاي شەكەت و دلە راوكتى و هەناسەپرکتى خانم
دانىالاي شاعير... چووه ناو هەستى تەماشاکانىهوهو فرميسک له چاوهکانىدا قەتيسمان...
تەماشاي دەکرد و دەبىنى، هەموو قوولاييهكانى له تەماشاي ئەو چاوانەدا بىنى كه بهر له
تاويك له ناويدا مووبته لاي عىشق بوو، عىشقى تابلوى خانم دانىالا؛ كه به هوى ئەو
تەماشايانەوه توانى مەزنترين درندەو جەللاد دەستگير بکات. دەيتوانى تەنھا به ياريدەى
تەماشاي چاوهكانى ئەو روشنايى بدات به کوختهکە، دەيتوانى هەموو جيهان بىنىت،
دەيتوانى ئەو حەژيايه بىنىت كه دەورى زەمىنى داوه و رايپەرىنىت. هەستى به شەرميکى
مندالانەکرد، هەستىکرد ئەمجارەيان نابىت لهو جيا بىتەوه، نابىت هەنگاوهكانى له
هەنگاوهكانى ئەو دابىرىت. چونکه ئىستا سەردەمى جياوازی و سەردەمى هەستکردن
بەكەمى نىيه. يادى هاتەوه كه تابلۆكەى لەياد چوو لهگەل خۆيدا بىهينىت. بۆيه فەر مووى:

- ئەى هەناسە شىرىنەكانم، بمبووره ئەى فرىشتهى مەزنى جوانى، داواى لىبووردنت
لیدەكەم. بەلام بهر لهوهى بەتەواوى تىكەلت بم، دەبىت بگەریمهوه، دەبىت بچم
تابلۆكەت بهينم، بۆيه دەبىت بمبوورىت. هەروها ئەم كەمۆلەيهش دەبىت لههەمان
جىگەدا بنىزم. بەلام ئەگەر بىت و لىرەدا چاوهروانم بکەيت، گەر بتوانىت تا تابلۆكە
دەهينم و دەگەریمهوه - چاوهروانم بىت لىرەدا؛ ئەوسا بۆ هەميشەى بۆ يەك دەبين،
ئەوسا من دەبم به تۆ توش دەبىت بەمن، ئەوسا تىكەلى يەكترى دەبين و دەبين به
مەملەكەتى يەكترى، دەبين به گيان و سۆزو ئامانج و خۆزگەكانى يەكترى.

دانىالخانمى پەشموورده هىچى نەفەر موو، تەنھا لىوه لەرزە، بەدەم بهر بوونەوهى
فرميسکى گەشەوه، تەماشاي ئەوى دەکرد... تارمايهکەش له دوايهوه بهرەو لاي
دەهات، دلير دەبىنى، بەلام پشتاوپشت گەر ايهوه، بەسەر پشتى هەژياکهوه بهرەو هەمان
جىگە گەر ايهوه كه کوختهکەيان لى بهجىهشنتبوو.

بەلام زۆرى پى چوو، رۆژىک نا، دوان نا، سىان نا، زۆر، زۆرى پى چوو... داىالخانمى
شاعيرى مەزن تەنھا و تەنھا چاوهروانى گەر انەوهى پالەوانە رزگار کەرەكەى بوو... جا
نازانم برەو به داستانەكەم بەدم! نازانم باسى ئەوتان بۆ بکەم چى رويدا لهو نىوانه
كاتىبەدا يان نا؟! ئايا بۆچى دلير بۆكانى گەر ايهوه؟ مەبەستى لهو گەر انەويه چى بوو؟ چۆن

توانی دانیلای ماشووقه‌ی لهوی ته‌ن‌ها به‌جی به‌ئیت؟ چون دلی هینای لهو دابریت، بو
ئوی له‌گه‌ل خویدا نه‌برد؟ ئایا لهو نیوانه کاتیبه‌دا که کهس، هر هیچ‌کس جگه له هزری
من نازانیت چند شهو و چند روژ بوو، دانیالاخانمی ته‌ن‌ها چیی به‌سهر هات؟ مرد یاخوود
ژیا؟ ئهی دلیر بوکانی چیی به‌سهر هات؟ ئهی کی‌یه؟ رابردوی چییه و چون توانی
که‌مۆله‌که بنیژیت تا شوینه‌واری تاریکی و شهر له‌سهر زهمین نه‌هینیت و مروقیه‌تی
بگه‌یه‌هینیت نه‌ نه‌جات و نازادی و پرووناکی!

لیره‌وه من ده‌چمه‌ ناو ده‌قی داستانه‌که‌مه‌وه. ئهی خوینه‌ری به‌ریز، لیره‌وه ده‌بیت گلۆله‌ی
رازه‌کانم بو تو بکه‌مه‌وه گریی چیرۆکه‌که‌تان بو بکه‌مه‌وه. به‌لام ده‌بیت چاوهروان بن،
هینده‌ی چاوهروانی دانیالاخانم. چون‌که ئه‌وه‌ی راستی بیت لهو سه‌فه‌ره‌دا هه‌ندیک شت
روویدا. لهو ماوه‌یه‌دا که دلیر بوکانی ویستی گه‌رانه‌وه‌ی کرده ئامانج، زور شت روویدا،
لهو کاته‌دا که تارماییه‌ سییه‌ر شیوه‌که، که گیانی شهر و نه‌حس و نه‌خوشی و مهرگ تا
ده‌هات زیاترله پشته‌وه نزیک ده‌بووه‌وه و زه‌فه‌ری به‌ دانیالا خان ده‌برد. جا تاکاتی بیستنی
ئه‌وه به‌سهر هاتانه ئیوه‌ش مه‌حکوم ده‌که‌م به‌ چاوهروانی، ده‌بیت گشتان وه‌ک دانیالاخانم
هاوبه‌ش و هاوخه‌می ئه‌وه بن، یان هاوبه‌ش و هاوخه‌می دلیر بوکانی بن... تا ئه‌وکاته‌ی من
بریار ده‌دم چیرۆکی به‌سهر هاته‌کانی نیوانیان ده‌گیرمه‌وه.

چاوهروانی کتیبی دووه‌م بن.

